

Veera Pälvimäki

LIIKETTÄ KAUPUNGISSA

Parkourin harrastajien suhde kaupunkitilaan

Jyväskylän yliopisto

Liikuntatieteiden laitos

Liikunnan yhteiskuntatieteiden

pro gradu –tutkielma

Kevät 2011

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Liikuntatieteiden laitos/liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta

PÄLVIMÄKI, VEERA: Liikettä kaupungissa – parkourin harrastajien suhde kaupunkitilaan.

Pro gradu-tutkielma, 72s., 8 liites.

Liikunnan yhteiskuntatieteet

2011

Parkour on nuorisokulttuurinen liikkumismuoto, joka yhdistää liikunnan ja kaupunkikulttuurin. Parkourin filosofiaan kuuluu että kaupunkitilassa olevat esteet nähdään mahdollisuuksina. Esteet pyritään ylittämään mahdollisimman sulavasti ja vaivattomasti. Parkourin harrastajia arvioidaan olevan Suomessa 5000 ja tyypillinen parkouraaja on peruskoulua käyvä kaupungissa asuva poika, jolla on aikaisempaa liikuntataustaa muista lajeista.

Tämä tutkimus avaa parkourin ja julkisen tilan käsitteitä tarkastellen näiden välistä suhdetta harrastajien näkökulmasta. Tutkimuksessa perehdytään myös harrastajien ja muiden kaupunkitilan käyttäjien välisiin kohtaamisiin. Tutkimuksessa parkouria verrataan skeittaukseen ja bleidaukseen sekä etsitään lajien eroja ja yhtäläisyyksiä.

Tutkimuksen empiirinen aineisto koostuu vastauksista, jotka kerättiin Internet-pohjaisella kyselylomakkeella kesällä 2010. Kysely oli avoin kaikille parkourin harrastajille ja vastauksia saatiin 270 kappaletta. Taustakirjallisuus käsittelee pääasiassa nuorisokulttuurisia liikkumismuotoja, kaupunkitilan käsitettä sekä tilankäytön problematiikkaa. Kirjallisuuskatsaus muihin nuorison suosimiin liikuntamuotoihin antaa lukijalle vertailupohjaa ja ymmärrystä.

Tutkimus osoittaa, että parkouraajien suhde kaupunkitilaan on luonnollinen, positiivinen ja ennen kaikkea avoin. Julkinen tila koetaan leikkikenttänä, josta pyritään löytämään aina uusia ulottuvuuksia. Tutkimus osoittaa, että parkouraajat pyrkivät välttämään kaikin keinoin muiden kaupunkitilassa liikkuvien häiritsemistä, ja vastuullinen harrastaminen korostuu myös harjoituspaikkojen pitämisessä hyvässä kunnossa. Parkourin harrastaminen aiheuttaa kuitenkin säröjä ja ristiriitaisuuksia kaupunkitilan totuttuihin käyttäytymissääntöihin. Etenkin ikääntyneiden on vaikea hyväksyä sitä, että julkisen tilan rakennelmia hyödynnetään muuhunkin kuin alkuperäiseen käyttötarkoitukseen.

Parkouraajat ovat kuitenkin onnistuneet luovimaan tiensä kaupunkitilan ja muiden käyttäjien viidakossa, sillä vain vajaa kolmannes vastaajista oli sitä mieltä, että ulkopuolisten suhtautuminen vaikeuttaa harrastamista.

Asiasanat: parkour, nuorisokulttuuri, julkiset tilat, kaupunkitila, ristiriidat, kaupunkisosiologia

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	5
2 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	7
2.1 Tutkimusongelmat.....	7
2.2 Aineiston hankinta.....	7
2.3 Aineiston analysointi.....	9
2.4 Tutkimuksen luotettavuus	10
2.4.1 Reliabiliteetti	11
2.4.2 Validiteetti	12
3 KAUPUNKITILA JA LIIKKUMINEN.....	14
3.1 Tilan määritelmiä	14
3.2 Tilan merkityksiä.....	15
3.3 Perinteiset liikkumistavat kaupunkitilassa	16
4 LIIKUNTAKULTTUURIN MUUTOS JA PERINTEISEN TILAKÄSITYKSEN HAASTAJAT	18
4.1 Uusi liikuntakulttuuri	18
4.2 Nuorisokulttuurin uudet liikuntamuodot	20
4.2.1 Skeittaus	20
4.2.2 Lumilautailu	23
4.2.3 Bleidaus	25
4.2.4 Breakdance ja hiphop-kulttuuri	26
5 PARKOUR.....	29
5.1 Parkourin historia	29
5.2 Parkourin ominaispiirteet	30
6 TULOKSET	33
6.1 Harrastajat ja harrastusaktiivisuus.....	33
6.2 Parkourkulttuuri ja identiteetti.....	40
6.4 Parkouraajien harrastusympäristö	43
6.4 Parkouraajien ja muiden kaupunkitilan käyttäjien välinen suhde	46
6.4.1 Tottumukset ja perinteet	46
6.4.2 Sosiaalisten tilojen päällekkäisyys	51

6.4.3 Julkisen tilan käyttöoikeudet	53
6.4.4 Julkisille tiloille aiheutuvat vahingot.....	55
6.5 Parkourin, skeittauksen ja bleidauksen vertailua	56
7 POHDINTA.....	60
LÄHTEET	66
LIITTEET	73
LIITE 1: KYSELYLOMAKE	73

1 JOHDANTO

”Liikunnan ei pitäisi kuulua pelkästään liikuntapaikoille vaan liikkua pitäisi saada ’missä vaan ja milloin vaan’ jo ihan kansanterveyssyistä”

Näin toteaa tähän tutkimukseen osallistunut parkouraja. Harva tulee kuitenkaan ajatelleeksi, että Jyväskylän yliopiston kampus-alue Alvar Aallon suunnitteleminen rakennuksineen ja tiiliseinineen on itse asiassa erinomainen liikkumisympäristö. Näin ajattelevat kuitenkin jyväskyläläiset parkourin harrastajat, jotka osaavat hyödyntää urbaania ympäristöä lajinsa harrastuspaikkana. Parkourin harrastajille kaupunkiympäristöön rakennetut tilat aitoineen, kaiteineen ja portaineen tarjoavat oivallisen ja haasteellisen liikuntapaikan. Parkour on laji, jossa kaupunkitilassa olevat esteet nähdään mahdollisuuksina. Esteet pyritään ylittämään mahdollisimman sulavasti liikkeen jatkuessa katkeamattomana.

Tutustuin parkouriin joitakin vuosia sitten ottamalla osaa puolen vuoden ajan ohjattuun parkourkerhoon. Telinevoimistelutaustaiselle harrastajalle parkour osoittautui mielenkiintoiseksi ja antoisaksi. Vaikka harrastus lopulta jäi, niin mielenkiinto lajia kohtaan säilyi ja onnellisten sattumien kautta laji palasi mieleen pro gradu –tutkielman aihetta pohtiessani.

Mikä on julkisen ja yksityisen tilan suhde ja voiko julkisilla paikoilla liikkua ilman, että kohtaa paheksuntaa? Parkourin harrastajat (parkourajat) hyödyntävät kaupunkitilaa omana leikkikenttänään ja aiheuttavat tällä kanssaihmissään sekä positiivisia että negatiivisia tunteita. Osa ihmisistä pitää parkouria mielenkiintoisena ja taiteellisenä liikkumismuotona, mutta joillakin on vahvoja ennakkoluuloja lajia kohtaan.

Tarkastelen pro gradu –tutkimuksessani kaupunkiympäristön ja parkourajien välistä vuoropuhelua sekä analysoin parkourajien suhdetta julkisen tilan käyttöön ja siinä ilmeviin näkyviin ja näkymättömiin rajoihin. Nuorisokulttuurien tutkiminen on tärkeää, sillä nuorisokulttuurisella liikunnalla on suuri merkitys väestön kokonaisliikunnan kannalta. Vaikka kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan trendinä näyttäisikin olevan

nuorten liikkumisen siirtyminen kotipihoilta urheiluseurojen harjoituksiin, niin lapsia ja nuoria tulisi kuitenkin yhä kannustaa myös omatoimiseen liikuntaan. Nuorten omaehtoista liikuntaa ei ole vielä tutkittu riittävästi, vaikka muutamia tutkimuksia onkin julkaistu esimerkiksi skeittauksesta, lumilautailusta ja bleidauksesta. Tämä tutkimus jatkaa nuorisokulttuurisen liikunnan tutkimista ja avartaa näkökulmia parkourista ja sen harrastajista. Tarkoituksena on tarkastella omaehtoisesti liikkuvien nuorten suhdetta kaupunkitilaan ja muihin kaupunkitilan käyttäjiin. Parkour toimii tutkimuksessa esimerkkilajina. Tutkimuksen tuloksia voidaan osittain soveltaa myös muihin nuorison suosimiin liikuntamuotoihin kuten esimerkiksi skeittaukseen. Tutkimuksen tarkoituksena on myös herättää keskustelua julkisen tilan käytöstä liikuntapaikkana. Julkisessa tilassa harrastaminen tulee varmasti lisääntymään tulevaisuudessa, joten keskustelun avaus julkisen tilan käytöstä on ajankohtainen.

2 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

2.1 Tutkimusongelmat

Tutkimuksen tarkoituksena on tarkastella julkisen tilan ja liikunnan välistä suhdetta esimerkkilaji parkourin näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteena on jatkaa skeittausta, bleidausta ja lumilautailua käsittelevien tutkimusten viitoittamalla tiellä ja tuottaa uutta tietoa nuorison suosimasta ja suurelle yleisölle hieman tuntemattommasta parkourista. Parkourin harrastajien suhdetta julkiseen tilaan voidaan peilata myös muiden nuorisokulttuuriin sisältyvien liikuntamuotojen kautta. Tämä tutkimus mahdollistaa ainakin osittain lajien välisen vertailun.

Tutkimuskysymykset:

1. Millainen suhde parkourin harrastajilla on kaupunkitilaan?
2. Millaisia ongelmia parkourin harrastaja kohtaa harrastaessaan julkisessa tilassa?
3. Miten parkouraajat poikkeavat skeittaajista ja bleidaajista?

Tutkimuksessa tarkastellaan myös parkourkulttuuriin liittyviä piirteitä sekä harrastajien profiilia ja taustatietoja. Harrastajien profiilia verrataan skeittaajan ja bleidaajan profiileihin.

2.2 Aineiston hankinta

Tutkimuksen aineisto koostuu sekä kirjallisista lähteistä että empiirisestä osuudesta. Kirjallisuus tukee kerättyä aineistoa ja muodostaa tutkimuksen viitekehyksen. Kirjallisuus koostuu liikuntatieteiden, nuorisotutkimuksen ja kaupunkisosiologian tutkimuskirjallisuudesta. Tekstissä esiintyvät lainaukset ovat otteita vastaajien avoimista vastauksista ja tuovat omalta osaltaan harrastajien ääntä entistä paremmin kuuluviin.

Tutkimuksen aineisto hankittiin kyselylomakkeen avulla. Kyselyn avulla tavoiteltiin laajempaa vastaajajoukkoa kuin haastattelututkimuksella olisi ollut mahdollista savuttaa. Tutkimusmenetelmät pohjautuivat sekä kvantitatiivisiin että kvalitatiivisiin tutkimusmenetelmiin. Aineiston hankintaa varten laadittiin keväällä 2010 internet-pohjainen kyselylomake (Liite 1.). Kyselylomaketta mainostettiin Suomen Parkour -yhdistyksen internet-sivulla. Yhdistyksen henkilökunta mainosti kyselyä oma-aloitteisesti myös sosiaalisen median kautta (Facebook). Kyselyyn pääsi vastaamaan kyselyyn ohjaavan linkin kautta. Lomake oli aktiivisena kesän 2010 ajan. Vastauksia kyselyyn tuli 270 kappaletta, mitä voidaan pitää oikein hyvänä vastausmääränä suhteutettuna lajin harrastajamäärään. Kyselyyn vastanneet valikoituivat todennäköisesti ainakin osittain ”lumipallotekniikalla” eli ne, jotka olivat löytäneet kyselyn, mainostivat sitä taas edelleen tuttavilleen ja niin edelleen.

Kyselylomakkeen rakentaminen aloitetaan aina tutustumalla teoriakirjallisuuteen ja aikaisempiin saman aihepiirin tutkimuksiin. Tutkijan tulee tietää, mitä tutkittavasta ilmiöstä tiedetään ennestään ja toisaalta millaisia ennako-olettamuksia aiheesta voidaan tehdä. (Metsämuuronen 2006, 63.) Tämän tutkimuksen kyselylomakkeessa otettiin mallia muiden nuorison liikuntamuotoja käsittelevien tutkimusten kyselylomakkeista (Esim. Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006 ja Itkonen & Tolonen 2010). Kysymyksiä muokattiin parkourin harrastajille soveltuviksi ja lisäkysymyksiä muodostettiin lisää tarpeellinen määrä.

Kyselylomakkeeseen voidaan sisällyttää kahdenlaisia kysymyksiä: avoimia kysymyksiä sekä monivalintakysymyksiä. Avoimissa kysymyksissä vastaaja voi muodostaa vastauksensa omin sanoin, kun taas monivalintakysymyksissä vastausvaihtoehdot on määriteltä ennalta. Avoin kysymys antaa vastaajalle enemmän vapautta kuvailla tuntemuksiaan. (Fink 2003, 17.) Monivalintakysymyksissä pyritään esittämään kaikki mahdolliset vastausvaihtoehdot. Vastaaja valitsee vaihtoehdoista sopivimman. (Alkula, Pöntinen & Ylöstalo 1994, 132–134.)

Tutkimuksessa käytetty kyselylomake koostui pääasiassa monivalintakysymyksistä. Kyselyn lopussa oli muutama avoin kysymys, joissa vastaajat saivat kertoa vapaammin esimerkiksi parkourkulttuurista. Avoimiin kysymyksiin vastaamalla oli mahdollista täydentää vastauksia ja antaa tutkijalle uusia näkökulmia. Avoimet kysymykset osoittautuivat tutkimuksen kannalta tärkeiksi tietolähteiksi ja kysymyksiin tuli asiallisia ja monisanaisia vastauksia. Kyselystä muodostettiin loogisesti etenevä kokonaisuus, joka koostui taustatietoja kartoittavien kysymysten lisäksi kolmen laajemman aihealueen kysymyksistä. Kysymysten aihepiirejä olivat parkourkulttuuri, harrastusympäristö ja muut kaupunkitilan käyttäjät. Vastaajan kannalta on erittäin tärkeää, että kysely ei ole pelkästään joukko satunnaisessa järjestyksessä olevia kysymyksiä. Kysymyksistä on muodostuttava järkevä kokonaisuus, jotta vastaaja ymmärtää, mitä tietoja kyselyllä halutaan selvittää (Alkula, Pöntinen & Ylöstalo 1994, 137).

Kysely toteutettiin internet-pohjaisena, sillä vastaajajoukon oletettiin olevan aktiivisia tietokoneenkäyttäjiä. Tutkimuksen perusjoukkoon luotiin olettamus, että jokaisella vastaajalla oli yhtäläinen mahdollisuus käyttää internetiä. Verkkokyselyn etuihin lukeutuvat vastaamisen vaivattomuus, nopeus ja paperittomuus. Skeittitutkimuksessa (Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006) ja bleidaustutkimuksessa (Itkonen & Tolonen 2010) oli saatu päteviä aineistoja verkkokyselyn avulla, joten verkkokyselyn oletettiin soveltuvan myös parkouraajille. Olettamus osui oikeaan, sillä verkkoympäristö oli tutkimuksen kohderyhmälle selkeästi luonteva ja aktiivisesti käytetty ympäristö. Parkouraajista oli tehty myös jo aiemmin ryhmähaastatteluun pohjautuva tutkimus (Varonen 2004), joten samaa tutkimusmenetelmää ei haluttu käyttää tässä tutkimuksessa.

2.3 Aineiston analysointi

Tutkimuksen aineiston analysoinnissa käytettiin PASW Statistics 18.0 (ennen SPSS) ohjelmaa. Tutkimuksen aineisto saatiin internet-pohjaisesta kyselystä suoraan PASW -ohjelmaa tukevaan muotoon, joten vastauksia ei tarvinnut koodata ohjelmaan käsin. Aineistosta poistettiin aluksi kyselyn testivaiheen vastaukset, jotka eivät kuuluneet varsinaiseen aineistoon. Seitsemän varsinaista vastausta poistettiin, sillä vastaajat olivat

vastanneet ainoastaan ensimmäiseen kysymykseen ja jättäneet sen jälkeen kyselyn kesken. Näiden vastausten käyttöarvo olisi ollut mitätön.

Aineistoa kuvailtiin prosentiosuuksien, ristiintaulukoinnin ja kuvaajien avulla. Tutkimuksen luonteen kannalta ei ollut oleellista selvittää muuttujien välisiä riippuvuuksia tilastollisten testien avulla. Tutkimuksen kartoittavan luonteen takia riippuvuuksien testaaminen olisi saanut aineiston rönsyilemään liian moneen suuntaan. Tilastollisten testien poisjättämisen perusteena on myös tutkimuksen luonne ennemminkin kvalitatiivisena tutkimuksena, vaikka aineiston keruussa käytettiin perinteistä kvantitatiivisen tutkimuksen menetelmää eli kyselylomaketta.

Avointen kysymysten vastaukset luokiteltiin teemoittain ja näin saatiin kerättyä vastaajien mielipiteitä yleisempien teemojen alle. Vastausten luokittelu oli vaivatonta, sillä eri vastaajien kohdalla toistuivat kerta toisensa jälkeen samantyylliset kirjoitukset. Avoimet vastaukset antoivat tutkijalle lisävarmuutta strukturoitujen kysymysten tulosten tueksi. Ristiriitoja monivalintakysymysten ja avointen kysymysten vastausten välillä ei liiemmin ilmennyt. Avoimista vastauksista poimittiin vastaajien mielipiteitä hyvin kuvaavia lainauksia elävöittämään tekstiä.

2.4 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnin tarkoituksena on tarkastella kriittisesti tutkimuksen paikkansapitävyyttä ja mahdollisia virheitä aiheuttavia tekijöitä. Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä mitataan yleisesti reliabiliteetin ja validiteetin käsitteillä. Tämän tutkimuksen luotettavuutta on pyritty lisäksi selventämään perustelemalla huolellisesti kutakin valintaa, jota tutkimuksen edetessä on tehty.

Suomen Parkour ry arvioi Suomessa olevan noin 5000 parkourin harrastajaa. Harrastajien aktiivisuutta on vaikea mitata, joten lukuun sisältynee myös erittäin satunnaisesti harrastavia henkilöitä. Tutkimuksen kyselyyn saatiin 270 vastausta. Luku on arvioituun

harrastajamäärään verrattuna pieni, mutta sisältänee kuitenkin todennäköisesti monien aktiivisimpien harrastajien vastaukset. Tämän takia vastauksilla oli paljon informaatioarvoa ja vastausten laatu kiitettävä. Täten vastaajien määrää voidaan pitää hyvänä. Etenkin avointen kysymysten vastauksissa toistuivat ainoastaan tietyt teemat, joten voidaan olettaa, että suurempikaan vastaajajoukko ei olisi enää tuottanut tutkimuksen kannalta uutta informaatiota. Aineiston voidaan täten sanoa saavuttaneen saturaatiopisteen.

2.4.1 Reliabiliteetti

Reliabiliteetin käsitteellä tarkoitetaan tutkimuksen satunnaisvirheettömyyttä eli toistettavuutta. Reliabeli tutkimus antaa samanlaisen tuloksen riippumatta tutkijasta ja tutkimuskerrasta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 226-227.) Reliabiliteettia voidaan mitata rinnakkais- tai toistomittauksilla (Metsämuuronen 2005, 118). Tämän tutkimuksen yhteydessä rinnakkais- ja uusintamittaukset eivät olleet mahdollisia toteuttaa. Tutkimuksen toistettavuuden mittaamiseksi tarvittaisiin uusintakysely. Mittarin luotettavuutta pyrittiin kuitenkin parantamaan kyselylomakkeen huolellisella esitestauksella. Kysymysten toimivuuden ja ymmärrettävyyden lisäksi myös internet-pohjaisen lomakkeen toimivuus testattiin useaan otteeseen.

Kyselylomakkeen muodostamisessa hyödynnettiin samansuuntaisia kysymyksiä kuin skeittaus- ja bleidaustutkimuksissa (Harinen ym. 2006, Itkonen & Tolonen 2010) oli aiemmin käytetty. Näin lomakkeen joidenkin kysymysten toimivuutta oli jo esitestattu vastaavanlaisilla nuorisoryhmillä. Olemassa olevien ja hyväksi havaittujen kysymysmallien hyödyntäminen edesauttaa tutkimuksen luotettavuutta. Parkouraaajille suunnatussa kyselyssä oli toki omat erityispiirteensä, sillä tutkimuksen pääteema liittyi ennen kaikkea kaupunkitilan ja harrastajien suhteeseen.

Huolimatta lomakkeen hyvästä testauksesta varsinaisesta aineistosta jäi puuttumaan kaksi muuttujaa, jotka olivat vielä testivaiheessa mukana lomakkeessa. Muuttujien puuttuminen johtui teknisestä virheestä, joka tarkoittaa sitä, että lomakkeeseen tehdyt muutokset eivät

ole joko tallentuneet ja muuttajat ovat jääneet kokonaan pois kyselystä tai sitten vastaajien vastaukset eivät ole tallentuneet kyseisten kysymysten osalta järjestelmään. Tämä jää ikuisiksi arvoitukseksi. Internet-kyselyssä olevien monien etujen lisäksi tutkimusmenetelmässä on myöskin omat puutteensa ja vaaranpaikkansa. Onneksi aineiston kannalta erittäin olennaisen ikä-muuttujan puuttuminen saatiin paikattua rakentamalla se kahden muun muuttujan tietojen avustuksella. Aineistosta jäi puuttumaan tulokset kysymyksestä ”Oletko Suomen Parkour yhdistyksen jäsen?”. Kyseinen tieto olisi ollut toki myös erittäin mielenkiintoinen ja yhdistykselle varmasti tarpeellinen, mutta onneksi tämä tutkimus ei kaatunut yhdistyksen jäsenyyden tietojen puuttumiseen.

2.4.2 Validiteetti

Tutkimuksen validiteetti mittaa tutkimuksen kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 226–227). Kokonaisvaliditeetti voidaan jakaa erikseen tarkasteltaviin osiin, sisäiseen ja ulkoiseen validiteettiin. Sisäinen validiteetti voidaan jakaa sisällön validiteetin, käsitevaliditeetin ja kriteerivaliditeetin. Ulkoinen validiteetti viittaa tutkimuksen yleistettävyyteen. (Metsämuuronen 2006, 57–65.)

Tutkimuksen validiteetin kannalta on tärkeää, että kyselyyn vastaajat ymmärtävät kysymykset samalla tavalla kuin tutkija on ajatellut. Tämän tutkimuksen kohdalla parkouraajien ajatusmaailmasta ja parkourkulttuurista pyrittiin ottamaan huolellisesti selvää ja kyselylomake pyrittiin rakentamaan mahdollisimman vastaajaystävälliseksi. Lomakkeen testiversio lähetettiin kommentoitavaksi Parkour-yhdistyksen puheenjohtajalle ja lomaketta korjailtiin myös hänen kommenttinsa perusteella. Vastausten perusteella vaikutti siltä, että kyselylomake oli onnistuttu rakentamaan siten, että vastaajien oli helppo ymmärtää kysymykset oikein. Tutkija sai ainoastaan kaksi kommenttia siitä, että jokin kysymys tai kysymyksen asettelu oli ollut epäselvä.

Kyselyn vastaukset olivat pääosin asiallisia ja avoimiin kysymyksiin saatiin monipuolisia ja monisanaisia vastauksia. Kyselyyn vastanneet parkouraajat olivat ottaneet kyselyn tosissaan ja se näkyi vastausten hyvässä laadussa ja vastausten määrässä. Toki vastausten

joukkoon mahtui myös kesken jätettyjä kyselyitä. Näiden kohdalla vastaajiksi paljastuivat lähes poikkeuksetta nuoremmat peruskoulua käyvät harrastajat. Avointen kysymysten avulla kerätty aineisto tuki erittäin hyvin strukturoidun osuuden avulla kerättyä aineistoa ja avasi tutkijalle uusia näkökulmia ja tarkensi monia asioita. Aineiston avulla saatiin monipuoliset vastaukset tutkimuskysymyksiin, joten tutkimuksen validiteettia voidaan pitää hyvänä.

3 KAUPUNKITILA JA LIIKKUMINEN

3.1 Tilan määritelmiä

Julkinen alue määritellään Suomen maankäyttö- ja rakennuslaissa asemakaavaan kuuluvaksi katualueeksi, toriksi, liikennealueeksi, virkistysalueeksi tai näihin verrattavissa olevaksi alueeksi. Alueen omistajana on joko kunta, valtio tai muu julkisyhteisö. (Hallberg, Haapanala, Koljonen & Ranta 2006, 391.) Myös esimerkiksi Helsingin kaupungin rakennusjärjestys määrittelee julkisen kaupunkitilan samoin periaattein (Helsingin kaupungin rakennusjärjestys 2000).

Suomen järjestyslaki määrittelee julkisen alueen esimerkiksi tieksi, jalkakäytäväksi, toriksi, puistoksi, urheilukentäksi tai muuksi vastaavaksi taajama-alueeksi. Yleisellä alueella voidaan tarkoittaa myös virastoa, toimistoa, liikenneasemaa, kauppakeskusta tai muuta vastaavaa rakennusta, joka on yleisön käytettävissä. (Järjestyslaki 2003.)

Kaupunkitila voidaan hahmottaa monella eri tavalla riippuen siitä, mitä sen ominaisuutta halutaan korostaa. Kaupunkitilaa voidaan tarkastella arkkitehtonisena kokonaisuutena, tai sitä voidaan lähestyä esimerkkinä tietynlaisesta sosiaalisesta tilasta. Julkinen kaupunkitila käsittää ilmiönä niin fyysisen ympäristön, rakennetun ympäristön, kuin ihmisten määrittelemän sosiaalisen ympäristön. (Kauste 2002, 277.)

Lefebvre määrittelee kaupungin rakennusten verkostoksi tietyssä tilassa. Urbanin käsite viittaa puolestaan tilan sosiaaliseen ulottuvuuteen, koodeihin ja symboleihin, joiden avulla tilan merkitystä hahmotetaan. (Lefebvre 1996, 103.)

Tässä tutkimuksessa julkinen tila määritellään yllä olevin periaattein. Julkinen kaupunkitila on kaikille avoin ympäristö, jonka käyttöä virkavalta ei normaalisti rajoita. Tutkimuksessa käytetään sekä kaupunkitilan että julkisen tilan käsitteitä. Kummallakin tarkoitetaan kaupunkimaista ulkotilaa johon kaikilla ihmisillä on yhtäläinen käyttöoikeus.

3.2 Tilan merkityksiä

Tilan merkityksillä tarkoitetaan sitä, että tilassa olevat kohteet, kuten rakennukset ja puistot havaitaan paikkoina, joihin liittyy tietynlaisia sosiaalisen toiminnan tapoja. Esimerkiksi kirkkorakennus näyttäytyy monen silmissä uskonnollisten juhlahetkien pito- paikkana ja kirjasto lukuelämyksiä tarjoavana rakennuksena.

Rakennettu ympäristö tuottaa merkityksiä monilla eri tasoilla ja tavoilla: materiaalisesti, symbolisesti ja sosiaalisesti. Tila ei kuitenkaan yksinään muodosta merkityksiä ilman tilaa käyttävää ihmistä. Rakennetun alueen merkitysten voi ajatella muodostuvan vasta tilan ja käyttäjien kohdatessa. Rakennukset ja niihin läheisesti liittyvä ympäristö eivät ole vain esteettisiä ja teknisiä objekteja, vaan ne ovat myös materiaalisia, aistittavia ja elettyjä tiloja. (Saarikangas 2002, 48 – 49, 54.) Pelkkä koulunpiha ei siis itsessään muodosta merkityksiä, vaan tarvitaan pihaa käyttävä henkilö, jotta tilalle muodostuu merkitys esimerkiksi välituntipaikkana.

Teoksessaan *The Production of Space* Lefebvre määrittelee luonnon, eli fyysikaalisen tilan, mentaalisen tilan ja sosiaalisen tilan, joita ei voida irrottaa toisistaan, sillä ne ovat monin tavoin toisiinsa kietoutuneita (Lefebvre 1991, 11 - 12). Eletyn tilan käsite kääntää huomion tilan suunnittelusta sen käyttäjiin. Eletty tila viittaa ihmisten tapoihin ajatella ja antaa merkityksiä ympäristölleen. (Lefebvre 1991, 39 - 41.) Määttänen täsmentää, että eletyllä tilalla tarkoitetaan kokemuksellista tilaa eli tilakäsitystä, jossa otetaan huomioon inhimilliset käytännöt ja tarpeet. Kaupunkiympäristössä liikkuvat henkilöt tuottavat jatkuvasti omia merkityksiä havainnoimalleen tilalle. (Määttänen 2006, 89.) Kun toiselle betoniseinä tarkoittaa vain kierrettävää estettä, toinen näkee sen mahdollisuutena ja omana leikkikenttänään.

Saarikankaan mukaan päivittäinen olemassaolo liikkeineen ja tapoineen sijoittuu tilaan ja muotoutuu tilassa ja tilasta. Vastavuoroisesti tila muotoutuu näin myös käyttäjilleen. Tila ei ole merkityksiltään kiinteä ja samana pysyvä, vaan aktiivinen ja liukuva. (Saarikangas 2002, 55–56.) Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi virastotalon portaat voivat toimia päivällä kulkureittinä talossa asioiville, mutta illalla samat portaat toimivat myös

esimerkiksi skeittaajien harjoituspaikkana. Näin sama kaupunkitilan osa ei olekaan kaikille ihmisille sama, sillä portaiden merkitykset vaihtelevat eri käyttäjäryhmien kesken. Julkinen kaupunkitila ei siis ole koskaan vain yksi tila, sillä yhteen tilaan sisältyy monia tiloja ja merkityksiä.

Lefebvren mukaan tilan merkitys muodostuu aina suhteessa tiettyyn yhteiskunnalliseen viitekehykseen. Tämä tarkoittaa, että ihmiset imevät ympäristöstään kulttuurisia arvoja ja asenteita, joiden avulla he tuottavat tilojen merkityksiä. (Lefebvre 1991, 34; 83.) Tilan merkitykset voivat vaihdella myös henkilön eri elämänvaiheissa ja tilanteissa (Saarikangas 2002, 56). Nuori parkourin harrastaja katselee todennäköisesti kaupunkia eri silmin nyt kuin kymmenen vuoden kuluttua. Elämäntilanteen muuttumisen myötä leikkipuistoissa temppuilu saattaa vaihtua lastenvaunujen työntämiseen. Tila pysyy näin samana, mutta sen merkitys vain muuttuu.

3.3 Perinteiset liikkumistavat kaupunkitilassa

Jokainen kohtaa päivittäin julkisen tilan ja liikkeen yhdistelmän. Julkista kaupunkitilaa käytetään sekä liikkumiseen paikasta toiseen että vapaa-ajan liikuntaharrastusten liikkumisympäristönä. Pyöräilijät ja lenkkeilijät ovat kaupunkiympäristössä jokapäiväinen näky. Perinteisten lajien harrastajat sopeutuvat mutkattomasti kaupunkiympäristöön ja harva pitää sauvakävelijöitä ja rullaluistelijoita erikoisina ilmestyksinä tai häiriötä aiheuttavina liikkujina.

Hyvin merkittävä osa suomalaisen aikuisväestön liikunnasta tapahtuu julkisessa ulkotilassa. Suomalaisen aikuisväestön liikuntatottumuksia käsittelevän kansallisen liikuntatutkimuksen 2005–2006 mukaan suomalaisten aikuisten eniten käyttämät liikuntapaikat ovat kevyenliikenteen väylät, eli jalkakäytävät ja pyörätiet, sekä erilaiset ulkoilureitit. Liikuntamuodoista suosituimpia ovat muun muassa kävelylenkkeily, pyöräily, juoksulenkkeily, sauvakävely ja rullaluistelu. (Kansallinen liikuntatutkimus 2006a, 22, 25.) Uusimmassa tutkimuksessa 2009–2010 ei ole havaittavissa merkittäviä muutoksia. Yli puolet 19–65 vuotiaista suomalaisista harrastaa ainakin jonkinlaista

liikuntaa vähintään neljä kertaa viikossa. Prosenttiosuuden suuruuteen vaikuttaa etenkin kävelylenkkeilyn suuri suosio. Kevyenliikenteen väylät ovat edelleen aikuisväestön suosituin liikuntapaikka. Liikunnan harrastajista 25 % käyttää kevyenliikenteen väyliä liikuntapaikkanaan. Ulkoilureitit ovat myös edelleen aikuisväestön suosiossa ja liikkujien suosikkilajit ovat pysyneet lähes ennallaan. (Kansallinen liikuntatutkimus 2010a, 6, 14, 16.) Lenkkeily, pyöräily ja kävelylenkkeily kuuluvat myös lasten ja nuorten osalta harrastetuimpien lajien joukkoon (Kansallinen liikuntatutkimus 2006b, 9 ja 2010b, 8).

4 LIIKUNTAKULTTUURIN MUUTOS JA PERINTEISEN TILAKÄSITYKSEN HAASTAJAT

4.1 Uusi liikuntakulttuuri

Suomalainen liikuntakulttuuri on muuttunut merkittävästi aikojen kuluessa. Muutos on luonut edellytykset parkourin kaltaisten lajien esiinnousulle ja suosion kasvulle. Itkosen ja Kosken (2000) mukaan liikuntakulttuuriin vaikuttavat muun muassa poliittiset olosuhteet, luonnonolosuhteet sekä taloudelliset edellytykset (Itkonen & Koski 2000, 62). Itkosen (1996) mukaan Suomessa käynnistyi 1980-luvulla liikunnan ja urheilun eriytyminen. Tämän johdosta Suomeen on rantautunut useita uusia liikuntalajeja, sillä liikuntakulttuurin joustavuus synnyttää jatkuvasti uusia liikunnan muotoja. (Itkonen 1996, 226–239.)

Liikuntakulttuurin muutos on vaikuttanut liikunnan arvomaailmaan sekä liikuntaliikkeisiin ja -seuroihin. Yhteiskunnan uudistuminen tapahtuu arvomuutoksen kautta. Aineellinen arvomaailma on jo joutunut antamaan tilaa henkisille arvoille. Liikuntakulttuurin saralla arvomuutos on voinut johtaa kilpailullisuuden kyseenalaistamiseen ja vaihtoehtoisten liikuntamuotojen syntymiseen. (Itkonen 1996, 31–32.)

Itkosen ja Nevalan (1991, 18) mukaan liikuntakulttuuri voidaan jakaa neljään eri kenttään. Nelijako määrittelee kilpa- ja huippu-urheilun, kuntoliikunnan, kaupallisen liikunnan ja liikunnan vaihtoehtosektorin. Sironen (1995, 95–100) määrittelee liikuntakulttuurin jakautumista vastaavanlaisin termein kilpa- ja tulosurheiluksi, kansanliikunnaksi, kaupalliseksi liikuntakulttuuriksi ja vaihtoehtosektoriksi.

Kilpa- ja huippu-urheilu sekä kuntoliikunta ovat vakiintuneet osaksi liikuntakulttuuria. Kaupallinen liikuntakulttuuri painottaa urheilun viihde- ja markkina-arvoa. Liikunnan vaihtoehtosektori koostuu liikkujista, jotka suhtautuvat kriittisesti valtavirran suosimiin liikuntamuotoihin. Vaihtoehtosektorin liikkijat muokkaavat alkuperäisiä liikuntalajeja ja

antavat suuntaviivoja tulevalle liikuntakulttuurille. (Sironen 1995, 95–101.) Sironen pohtii ihmisten lajivalintoihin liittyvän esimerkiksi elämäntavallisia, kulttuurisia ja jopa poliittisia arvoja (Sironen 1995, 94).

Wheatonin (2004, 2-10) mukaan uusi liikuntakulttuuri ja sen mukana siihen lukeutuvien lajien harrastajat eivät ole kaavoihin kangistuneita ja kilpaurheiluun orientoituneita. Vaihtoehtoisten liikuntalajien harrastajat määrittelevät lajiaan enemmänkin elämäntyyliksi kuin urheiluksi. Harrastajat etsivät lajinsa kautta omaperäistä elämäntyyliä, identiteettiä ja sosiaalisia verkostoja. Identiteettiä muodostettiin aikaisemmin esimerkiksi työn, uskonnon, sukupuolen ja kansalaisuuden kautta, mutta nykyään identiteetti pohjautuu yhä vahvemmin myös vapaa-ajan aktiviteetteihin.

Rinehartin (2003, 27–29) pohdintojen mukaan vaihtoehtoisia liikuntamuotoja harrastava ryhmä on ollut aikaisemmin hyvin homogeeninen. Muutoksen myötä kyseiseen ryhmittymään on liittynyt lisää harrastajia, jotka eroavat keskenään muun muassa ihonvärin, sukupuolen, iän ja muiden luokittelevien tekijöiden osalta. Enää ei voida sanoa, että liikunnan vaihtoehtosektoriin liitetyt harrastajat olisivat keskenään yhtenevä joukko.

Nuorison suosimilla uusilla liikuntalajeilla on paljon yhtäläisyyksiä. Liikuntamuodot ovat nuorten itsensä tekemää kulttuuria ja painottavat yhteisöllisyyden merkitystä. Lajikulttuurille on olennaista tietynlainen kansainvälisyys ja viestintä esimerkiksi internetin avulla. Uudet liikuntamuodot eroavat valtalajeista esimerkiksi suhtautumisessa harrastuspaikkoihin ja standardisoituihin liikuntasuorituksiin. (Harinen ym. 2006, 9-10.) Itkonen ja Nurmi toteavat, että skeittauksen ja hip hop-tanssin kaltaiset nuorisokulttuurit osoittavat, että ihmisten terveyttä ja hyvinvointia ylläpitävää liikkumista syntyy nuorten itsensä toimesta. Skeittauksen organisoituminen useaksi järjestöksi ja katutanssin monet muodot todistavat liikuntakulttuurin eriytymisen jatkumista. (Itkonen & Nurmi 2008, 19.)

4.2 Nuorisokulttuurin uudet liikuntamuodot

Parkour on tämän tutkimuksen perusteella määriteltävissä nuorten ihmisten toiminnaksi ja kulttuuriksi. Harinen ym. (2006) toteavat, että yleisen nuorisokulttuurin määritelmät viittaavat tyyliin ja toimintaan, jotka erottavat nuoret aikuisista. Nuorisokulttuurisia liikuntamuotoja voidaan tutkia esimerkiksi nuorisokulttuurin, alakulttuurin ja vastakulttuurin termein ja teorioin. Alakulttuuri on nuorisokulttuuria tiukempi rajaus. Alakulttuuriin piirteisiin kuuluvat omat tyylit, symbolit, merkityksenannot ja tavat ottaa fyysistä ja sosiaalista tilaa haltuun. Toiminta on usein häilyvää ja symbolista vastarintaa aikuisten edustamaa maailmankuvaa vastaan. Alakulttuurit näkyvät ja toimivat usein kaduilla, ja näin ollen kiinnittyvät myös vahvasti kaupunkimaiseen ympäristöön. Vastakulttuurinen toiminta on alakulttuurista toimintaa järjestäytyneempää kollektiivista toimintaa ja kannanottoja tärkeiksi koettujen asioiden puolesta. (Harinen ym. 2006, 31–32). Lähteenmaan (2000, 37) mukaan alakulttuureissa asioita tehdään tekemisen vuoksi mutta vastakulttuureissa asian vuoksi.

Seuraavissa alaluvuissa esitellään tarkemmin nuorisokulttuurisia liikuntamuotoja, joilla on paljon yhteistä parkourin kanssa. Liikuntamuotojen keskeisiä piirteitä ovat yksilöllinen identiteettityö ja erottautuminen omalla joukolla muista ryhmistä. Lajeja yhdistävä tekijä on myös se, että ne ovat nykynuorten omia juttuja. Lajeja ei ole luotu aikuisten suunnittelupöydillä tai järjestöpalaverissa vaan siellä, missä nuoret elävät ja liikkuvat. (Silvennoinen 2006, 110, 116.)

4.2.1 Skeittaus

Rullalauta määritellään yleensä urheiluvälineeksi, kulkuneuvoksi tai leluksi asiayhteydestä riippuen (Malinen 2008, 7). Rullalautailu eli skeittaus on yksinkertaisimmillaan temppuilua rullalaudan kanssa. Skeittauksessa ei ole mitään yleisesti määriteltyjä sääntöjä, vaan jokainen harrastaja voi käyttää rullalautaa haluamallaan tavalla. Skeittaajat hyödyntävät harrastuksessaan rappusia, kaiteita, luiskia, reunakivetyksiä, kaltevia tasoja ja muita kaupunkiarkkitehtuurin muotoja ja elementtejä. (Malinen 2008, 7, 10.) Rulla-

lautailua voidaan harrastaa kaupunkiympäristön lisäksi myös lajia varten rakennetuilla liikuntapaikoilla sekä sisähalleissa. Rullalaudan kanssa voidaan suorittaa erilaisia tempuja kuten esimerkiksi hyppyjä, liukuja ja pyörimisiä. Vuonna 2001 maailmassa arvioitiin olevan noin 40 miljoonaa skeittauksen harrastajaa (Malinen 2008, 8).

Rullalautojen edeltäjinä voidaan pitää potkulautoja, jotka valmistettiin naulaamalla vanhanaikaiset kengän yli sidottavat rullaluistimet lankunpätkään. Varhaisin tieto potkulautojen käytöstä on vuodelta 1904. Tästä voidaan laskea rullalautailun saaneen alkunsa. (Cassorla 1990, 12–13.) 1950-luvulla skeittaus liittyi samaan alakulttuuriin kuin surffaus ja skeittaajat omaksuivat surffaajilta huolettoman elämäntyylin (Humphreys 1996, 893). Ensimmäiset rullalautailijat olivatkin usein myös surffareita ja surffarit olivat ensimmäisiä, jotka ostivat markkinoille tulleita rullalautoja. Lautailu pyörien päällä tarjosi surffareille mukavan vaihtoehdon silloin, kun merellä ei ollut aaltoja. (Cassorla 1990, 13–14.)

Skeittauksen harrastajamäärät kasvoivat huomattavasti vuonna 1963, kun rullalautoja alettiin valmistaa sarjatuotantona. Tuolloin skeittaajien käyttöön alettiin valjastaa rantakatuja lisäksi kaupunkiympäristössä sijaitsevia kaltevia tasoja, kouruja ja tyhjennettyjä uima-altaita. (Malinen 2008, 8.) Skeittaukseen liittyy rajojen ylittäminen jopa loukkaantumisriskin uhalla. 1960-luvulla laji kiellettiin useissa Pohjois-Amerikan kaupungeissa terveysriskien takia. Kieltojen takia skeittauksen suosio väheni hetkellisesti. (Humphreys 1996, 893.) Rullalaudat saivat alleen polyuretaanipyörät 1970-luvun alussa (Borden 2001, 18). Polyuretaanipyörän keksiminen vauhditti koko lajin kehitystä, sillä pyörät lisäsivät laudan hallittavuutta ja paransivat lajin turvallisuutta (Humphreys 1996, 893).

Suomessa tiedetään olleen ensimmäisiä rullalautailijoita jo 1960- ja 1970-luvuilla. Lajin ensimmäiset Suomen mestaruuskilpailut järjestettiin vuonna 1979, ja samana vuonna rakennettiin myös ensimmäinen rullalautailun sisäharjoituspaikka. 1980-luvun loppupuolella skeittaajille alettiin rakentaa kunnallisia liikuntapaikkoja. Suomessa skeittauksen suosio kasvoi merkittävästi 2000-luvun alkuvuosina. Rullalautaliitto arvioi, että vuonna 2003 Suomessa oli yli 50 000 alan harrastajaa. (Malinen 2008, 9.)

Skeittaus mielletään tyypillisimmin urheilulajiksi tai lasten leikiksi. Skeittaus on liikunnallinen harrastus ja lajin aktiivinen harrastaminen vaatii kohtuullisen hyvää fyysistä kuntoa. Lajin aktiivinen harjoittelu kehittää muun muassa yleiskuntoa, lihasvoimaa, tasapainoa ja motoriikkaa. (Malinen 2008, 7.) Toisaalta skeittaaminen ei ole pelkästään liikuntaharrastus, se on myös osa nuoriso- ja kaupunkikulttuuria.

Suurin osa skeittaajista asuu ja harrastaa kaupungeissa, mikä selittää sen, että skeittaus liittyy vahvasti kaupunkitilaan ja –kulttuuriin (Harinen ym. 2006, 53). Rullalautailukulttuuriin liittyy olennaisena osana erityinen aktiivisuus harrastuspaikkojen saamiseksi. Monista muista harrastajaryhmistä poiketen skeittaajat ovat usein osallistuneet itse harrastuspaikkojensa suunnitteluun ja toteutukseen. Harisen ym. tutkimusaineiston mukaan suurin osa skeittaajista olisi valmis rakentamaan itse skeittipaikkansa (Harinen ym. 2006, 54).

Skeittaukseen liittyy olennaisena osana tyyli ja pukeutuminen. Harrastajien tyyli on saanut vaikutteita esimerkiksi hiphop-kulttuurista, mutta toisaalta löysien vaatteiden käyttäminen vaikuttaisi olevan myös käytännöllisyyskysymys. Skeittauksen harrastajat käyttävät tietynmerkkisiä vaatteita, koska he haluavat erottautua pukeutumisellaan muista nuorista. Myös laudan merkillä on väliä, ja lähes 70 % skeittaajista kertoi suosivansa tiettyjä lautamerkkejä. Skeittaajat yhdistetään myös kulttuurisiin harrastuksiin, sillä esimerkiksi valokuvaus ja musiikin tekeminen ovat skeittaajien suosimia harrastuksia. (Harinen ym. 2006, 57–59.)

Parkourin tapaan skeittikulttuuriin kuuluu olennaisena osana totutusta poikkeavien merkitysten antaminen infrastruktuurille (Harinen ym. 2006, 54). Skeittaajat näkevät liikkumismahdollisuuksia siellä, missä muut kaupunkitilan käyttäjät eivät niitä välttämättä näe. Skeittaajat katsovat kaupunkitilaa luovasti, ja rappuset, kaiteet ynnä muut sellaiset saavat uusia merkityksiä ja funktioita (Harinen ym. 2006, 54). Skeittaus on kehittynyt pääasiassa kaduilla ja julkisessa tilassa. Koska rullalautaa käytetään myös kulkuvälineenä, ovat lajitekniikat muovautuneet kaupunkiympäristöön soveltuviksi. Esimerkiksi hyppytekniikat ovat kehittyneet hyvin pitkälti käytännön tarpeisiin, sillä katukivetysten ja muiden esteiden yli ja ohi on pyritty etenemään sujuvasti. (Malinen

2008, 10.) Näin ollen skeittauksen suhdetta kaupunkitilaan voidaan pitää luonnollisena ja läheisenä.

Skeittaus on pääsääntöisesti nuorten kaupunkilaismiesten harrastus. Suurin osa skeittaaajista on alle 20-vuotiaita koululaisia tai opiskelijoita. Naisten osuus skeittaaajista on hyvin pieni, joten laji on selkeästi sukupuolitunut. (Harinen ym. 2006, 44, 49.)

Skeittaamisen harrastaminen ei vaadi rullalaudan ja tukevien kenkien lisäksi muita erikoisia välineitä. Harisen ym. (2006) mukaan skeittaaajat käyttävät harrastukseensa rahaa noin 40€ kuukaudessa. Tämä rahamäärä riittää kattamaan kaikki harrastamiseen liittyvät kulut välineistä lähtien. Skeittaaminen ei ole erityisen kallis harrastus, mikäli lajia vertaa vaikkapa jääkiekkoon tai muihin joukkuepalloilulajeihin. Skeittaaajat eivät ole usein järjestäytyneet seuroiksi tai yhdistyksiksi, joten harrastajilta ei peritä juurikaan jäsenmaksuja, pakollisia vakuutusmaksuja tai liikuntatilavuokria. Aikuisten kontrollia skeittikulttuurissa edustavat rakennetut skeittipaikat ja –hallit. Hallien aukioloajat, rajallisuuden tila ja järjestyssäännöt rajoittavat skeittikulttuurin muuten niin vapaata toimintaa. (Harinen ym. 2006, 46–47, 53.)

4.2.2 Lumilautailu

Lumilautailukulttuuri sai alkunsa Yhdysvalloista 1960-luvulla. Lumilautailu oli osa nuorison alakulttuureja synnyttänyttä aaltoa, jonka tarkoituksena oli kritisoida valtaväestön elämäntapaa. Lumilautakulttuuri painotti erityisesti hauskuuteen ja huolettomuuteen perustuvaa elämäntapaa. Ensimmäisenä lumilautana voidaan pitää vuonna 1964 kehitettyä ”snurfer” nimistä lautaa, jota markkinoitiin leluna. Kiinnostus lumilautailua kohtaan oli kuitenkin herännyt. Erityisen kiinnostuneita uudesta lajista olivat lainelautailijat ja skeittaaajat, joilla oli jo valmiiksi pohjaa lautailulajeista. (Humphreys 1997, 148–149.)

Alun perin lumilautailijat eivät saaneet käyttää samoja rinteitä laskettelijoiden kanssa. Ollessaan erillään muusta rinnekulttuurista, lumilautailu säilytti vastakulttuurisen

leimansa. Harrastajat pitivät yllä vaihtoehtoisen liikuntakulttuurin piirteitä, joihin lukeutuvat esimerkiksi kilpailullisuuden vastaisuus sekä itseilmaisun korostaminen. Vaikka kilpailuja pidettiin, niin niiden merkitys oli yhteen kokoontuminen ja hauskanpito. (Humphreys 1997, 149–150.) Lumilautailukulttuurille on edelleen tyypillistä kilpaileminen ilman suurempia paineita. Hasasen mukaan hauskuus yhdistyy aina kilpailuihin. Voittaminen ei ole lumilautailukulttuurissa pääasia vaan sivuseikka. Hasasen haastattelemat lumilautailijat totesivat, että eivät halua lajin muuttuvan perinteisen urheilun suuntaan. (Hasanen 2001, 93.)

Lumilautailun kehitys liittyy läheisesti rullalautailun kehitykseen. 1980-luvulla rullalautailun suosion kasvu veti perässään myös lumilautailun suosiota, sillä monesti rullalautailija vaihtoi talveksi alleen lumilaudan. Lumilautailun suosion kasvua vauhditti myös se, että hiihtokeskukset alkoivat pikku hiljaa päästää lautailijoita rinteisiinsä, vaikka suhtautuminen lautailijoihin olikin aluksi epäluuloista. (Humphreys 1997, 150–151.)

Kilpailutoiminnan lisääntyttyä lumilautailuun alettiin vähitellen liittää myös kaupallisuus ja sponsorointi. Media kiinnostui nopeasti näyttävästä talviliikuntalajista. (Humphreys 1997, 152–153.) Sponsorointi on nykyisin arkipäivää ammattilaskijoiden piireissä. Jokainen laskija yrittää saada parhaan mahdollisen sopimuksen lauta- ja vaatevalmistajien kanssa, jotta saisi välineensä ilmaiseksi ja matkakulujaan korvatuksi. Nykyään lumilautailu on suosittu talviurheilulaji ja laji on ollut mukana talviolympialaisissa vuodesta 1998 lähtien.

Hasanen (2001) haastatteli seitsemää lumilautailijaa ja pohti tutkimuksessaan lumilautailijoiden kulttuurisia merkityksenantoja. Tuloksista käy ilmi, että lumilautailijat rakentavat identiteettiään voimakkaasti tyylin avulla. Erottautumista tapahtuu tosin lähinnä lumilautailua harrastavien keskuudessa. Tosilaskijat haluavat pitää eroa harrastelijoihin ja näyttäytyjiin. Lumilautailijat haluavat, että heitä arvostetaan nimenomaan urheilijoina, vaikka hauskanpito meneekin lajissa kilpailujen voittamisen edelle. Yhteisöllisyyden merkitys korostuu lumilautailussa samalla lailla kuin muissakin nuorisokulttuurin alamuodoissa. Ystävien kanssa pidetään hauskaa ja nautitaan laskemisesta. Lumilautailussa hauskuus ja elämyksellisyys syntyvät omasta motivaatiosta ja päätösvoimasta harrastusta

kohtaan. (Hasanen 2001, 80–84.) Burton lumilautamerkin perustajan Jake Burtonin mukaan lumilautailu ei ole koskaan saanut elitististä leimaa. Vaikka laskettelua on aikoinaan pidetty vain harvojen huvina, niin lumilautailu on pyrkinyt alusta saakka pitämään imagonsa kaikelle kansalle avoimena toimintana. (Burton 2003, 402.)

4.2.3 Bleidaus

Rullaluistelun tarkkaa syntyajankohtaa ja –paikkaa ei tiedetä varmasti. Lajin syntypaikkana voidaan kuitenkin pitää Eurooppaa. (Sauter 1997, 8.) Ensimmäinen mainittu rullaluistinten kehittäjä oli belgialainen Joseph Merlin, joka esitteli metellipyöräiset rullaluistimet Lontoossa vuonna 1760. Merlinin kehittämällä luistimilla oli kuitenkin mahdotonta kääntyä tai pysähtyä. Ranskalainen Louis Legrance kehitti omaa versiotaan rullaluistimista vuonna 1849. Legrancen versiossa pyörät kiinnitettiin jäällä käytettävien luistinten pohjiin. Rullaluistinten merkittävä kehitysharppaus tapahtui vuonna 1863, kun amerikkalainen James Plimpton kehitti ja patentoi rullaluistinten painonsiirtoa helpottavan ominaisuuden. Plimptonin rullaluistimia voidaan pitää modernin rullaluistelun alkusysäyksenä. (Seeley 1996, 907.)

Rullaluistelusta on kehitetty monia muunnoksia. Suosituin harrastusmuoto on kunto- ja virkistysluistelu. Muita rullaluistelun muotoja ovat bleidaus eli temppurullaluistelu, kilpaja pikaluistelu sekä rullakiekko. (Sauter 1997, 70–75.) Itkonen ja Tolonen (2010) ovat tutkineet bleidaajien harrastajaprofiilia ja lajin merkityksenantoja. Bleidauksen perusideana on tehdä erilaisia temppuja rullaluistimet jalassa. Temput muodostuvat esimerkiksi hypyistä ja liu’uista, joita tehdään kaupunkitilaa hyödyntäen esimerkiksi kaiteilla ja rappusilla. Julkisen tilan lisäksi bleidaajat käyttävät harjoituspaikkanaan myös rakennettuja liikuntapaikkoja kuten skeittihalleja ja –puistoja. (Itkonen & Tolonen 2010, 44.)

Bleidaus saapui Suomeen 1993 ja tieto lajista levisi ulkomaisten videoiden ja lehtien avulla. Bleidauksen ensimmäiset suomalaisharrastajat löytyivät Helsingistä ja pikkuhiljaa laji on levinnyt myös muihin kaupunkeihin. Merkittävä osa bleidaajista asuu

kuitenkin edelleen pääkaupunkiseudulla. Bleidauksen harrastajia ovat pääsääntöisesti nuoret kaupungissa asuvat opiskelevat tai töitä tekevät miehet. (Itkonen & Tolonen 2010, 52–54.)

Bleidaajat pitävät harrastustaan enemmän kuin liikuntamuotona. Harrastusta pidetään hauskanpidon välineenä, elämäntapana sekä sosiaalisten verkostojen luojana. Bleidaajat kokevat tärkeäksi lajin harrastajalähtöisyyden ja omatoimisuuden. Valmentajille ja ohjaajille ei ole kysyntää. Bleidauskulttuurilla on paljon samanlaisia piirteitä skeittikulttuurin kanssa. Toisaalta bleidaajat eivät pidä tietynlaista pukeutumista niin merkittävänä kuin skeittaajat. Musiikki kuuluu olennaisena osana myös bleidauskulttuuriin. Suosituimpia musiikkigenrejä ovat rap ja rock. (Itkonen & Tolonen 2010, 58–59, 64–65.)

Bleidaajat kohtaavat samankaltaisia julkisen tilan käyttöön liittyviä ongelmia kuin skeittaajat ja parkourajat. Itkonen ja Tolonen (2010, 70) toteavat, että vaikka bleidaajat saisivatkin lisää rakennettuja harrastuspaikkoja, niin kaduilla temppuileminen ei loppuisi silti kokonaan. Urbaani ympäristö tarjoaa harrastajille vaihtelevuutta, haasteita ja tietynlaista jännitystä, jota rakennetut puistot tai hallit eivät pysty tarjoamaan. Julkisessa tilassa liikkuminen ei ole bleidaajille mutkatonta. Lähes kaikilla bleidaajilla on kokemuksia kielloista ja rajoituksista. Poliisit ja vartijat ovat tulleet harrastajille tutuiksi ja jotkin bleidaajat ovat saaneet jopa sakkoja maksettavakseen.

4.2.4 Breakdance ja hiphop-kulttuuri

Breakdance, rap-musiikki, dj-kulttuuri ja graffitikulttuuri saivat alkunsa 1970-luvulla New Yorkin Bronxin kaupunginosassa. Nykyisin edellä mainitut tunnetaan nuorisokulttuurina nimeltä hip hop. Kaikkiin neljään hip hopin elementtiin on alusta lähtien kuulunut battle eli kilpailu maineesta oman osakulttuurin saralla. Breikin rantautumien suomalaiseseen katukuvaan tapahtui vuonna 1984. Lajin suomalaiset pioneerit näkivät televisiossa ja elokuvissa tanssia, joka liittyi läheisesti hiphop-kulttuuriin. Helsingin tanssiopisto aloitti jo samana vuonna breikin opetuksen. Tanssiopistolle haluttiin houkutella lisää poikia ja breikin avulla tavoitteessa onnistuttiin. Myös Aira Samulinin

tanssikoulu aloitti breikin opetuksen ja järjesti myöhemmin myös breakdancekilpailuja ja näytöksiä. Tanssitunnit olivat suosittuja ja kerran viikossa olevan tunnin lisäksi harrastajat kävivät harjoittelemassa tanssia Töölön kisahallissa. Paikasta muodostuikin helsinkiläisen break-kulttuurin keskeinen paikka. (Tuittu & Isomursu 2005, 17, 22–23.)

Hiphop-kulttuuri ei ole näyttäytynyt Suomessa yhtenäisenä kulttuurina vaan alakulttuurin eri elementtien suosio on aaltoillut ajan mukana. Nuorisokulttuurisia tulkintoja tulisikin tehdä yksi osanen kerrallaan ja näin kaikki hiphop-kulttuurin edustajat eivät näyttäytyisi esimerkiksi seinänsotkijoina. (Mäkelä 2007, 69.)

Breikin perusosia ovat toprock, foofwork ja freezet. Toprockilla tarkoitetaan erilaisia seisten tehtäviä tanssiaskelia, footworkissa tanssitaan lattialla käsien ja jalkojen varassa ja freezet ovat tasapainoisia pysähdyksiä liikkeen keskellä. Liikedyhdistelmiin voi lisätä erilaisia powermoveja eli selän tai pään varassa tehtäviä pyörähdyksiä. (Tuittu & Isomursu 2005, 17.)

Mäkelän (2007, 36–37) mukaan hiphop-kulttuurilla voidaan nähdä olevan monia eri merkityksiä. Osalle alakulttuuriin liittyminen on ohi menevä muoti-ilmiö mutta toisille elämäntapa ja itseilmaisun väline. Breikkaajat haluavat olla perillä tyyliisuuntansa juurista ja kulttuurista. Osa breikkaajista ei näe kasvavan kaupallisuuden edistävän lajia, mutta osa näkee kaupallisuuden edesauttavan lajin leviämistä. (Mäkelä 2007,36–37.)

Myös breakdancessa on nähtävissä vahva itse tekemisen leima. Mäkelän (2007, 55, 65) mukaan breikkaus ei ole harrastajilleen pelkästään tanssimuoto, vaan se nähdään enemmänkin kulttuurina ja elämäntapana. Breikkaus koetaan kuuluvan tiukasti osaksi hiphop-kulttuuria ja moni breikkaaja onkin tekemisissä myös muiden hiphop-kulttuurin osa-alueiden kanssa. Suurin osa breikkaajista harrastaa tanssia täysin omaehtoisesti ilman ohjattuja tunteja. (Mäkelä 2007, 55, 65.) Itkosen ja Nurmen (2008, 18–19) mukaan breikkausta ja hiphop-tanssia harrastetaan nuorten omien ryhmien lisäksi myös tanssikouluissa. Hiphop-kulttuuria voidaan kuitenkin pitää eräänlaisena vastakohtana aikuisuuden säännöille ja normeille. (Itkonen & Nurmi 2008, 18–19.) Breikkaajien muut

harrastukset sisältävät myös omaehtoista liikkumista. Harrastukset koostuvat nuorisokulttuurin muista muodoista kuten skeittauksesta ja lumilautailusta. (Mäkelä 2007, 56).

5 PARKOUR

5.1 Parkourin historia

Parkour on lähtöisin Ranskasta, Pariisin esikaupungista ja sai alkunsa 1980 ja 1990-lukujen taitteessa (esim. Ameal & Tani 2007, 4 ja Suomen Parkour ry 2009). Parkour on saanut vaikutteita Ranskan armeijan käyttämistä harjoittelumetodeista eli erilaisista esteradoista (Foucan 2009). Lajin alkuperäisinä kehittäjinä tunnetaan David Belle ja Sebastian Foucan. Belle jatkoi edelleen parkourin kehittämistä, mutta Foucan kehitti oman parkouria muistuttavan liikuntamuodon ja antoi sille nimen ”Free running”. (Ameal & Tani 2007, 4.) Käytännössä parkourin ja free running -muodon väliset erot ovat pieniä ja harrastaja voi tarkoituksella tai huomaamattaan yhdistää palasia molemmista muodoista. Julkisuudessa puhutaan lähinnä parkourista, joka pitää sisällään lajin kaikki muodot.

Media on vaikuttanut tehokkaasti parkourin leviämiseen maailmanlaajuisesti ilmiöksi. Internet toimii lajin harrastajien kuvaamien videoiden jakelupaikkana samoin kuin lumentautailussa ja skeittauksessa. Myös kaupallinen media on ollut kiinnostunut uudesta näyttävästä lajista. (Ameal & Tani 2007, 4.) Esimerkiksi Suomessa televisiokanava Nelonen on käyttänyt mainonnassaan hyväksi parkouria. Lajin harrastajia voi löytää myös elokuvista ja musiikkivideoista.

Parkour on rantautunut Suomeen vuoden 2003 alussa ja lajin pioneerit löytyvät Helsingistä ja Jyväskylästä. Harrastajat perustivat vuonna 2003 Suomen Parkour Yhdistyksen (SPY), jonka tarkoituksena on edistää lajin leviämistä Suomessa. (Rasi 2005, 10.) Yhdistyksen omien sanojen mukaan Suomen Parkour ry:n tarkoituksena on edistää ja kehittää parkourin ja sitä tukevien taitojen vastuullista harrastamista Suomessa, sekä lisätä parkourin tunnettavuutta. Yhdistyksen kaiken toiminnan perustana ovat liikunnan eettiset ja hyvinvointia lisäävät arvot. Parkour-yhdistys listaa toiminnan arvoikseen vastuullisuuden, suvaitsevuu den, avoimuuden, kannustavuuden, aktiivisuuden, nöyryyden ja päihitteettömyyden. Yhdistys ei ole kerännyt jäseniltään jäsenmaksuja, mikä

puolestaan madaltaa etenkin nuorten harrastajien kynnystä liittyä jäseneksi. (Suomen Parkour ry 2011.) Yhdistyksen toiminta on aktiivista, ja jäsenet järjestävät muun muassa parkourkiertueita ja kursseja eri-ikäisille lajista kiinnostuneille. Koulutustilaisuuksia järjestetään lisäksi muun muassa liikunnanopettajille.

Yhdistyksen jäsenten keski-ikä oli vuonna 2008 vain 15,3 vuotta (Suomen Parkour ry 2008) mikä kertoo, että kyseessä on vahvasti nuorten itsensä tuottamaa toimintaa. Yhdistys itse arvioi lajin harrastajia olevan Suomessa 5000 ja tyypillisen harrastajan olevan 14–15-vuotias poika, jolla on muutakin liikuntataustaa (Suomen Parkour ry 2011b).

5.2 Parkourin ominaispiirteet

Parkour on laji, jossa on tarkoituksena liikkua mahdollisimman kekseliäällä ja sulavalla tavalla jokapäiväisessä ympäristössä. Parkour muuttaa kaupunkiympäristön kuvainnollisesti suureksi esteradaksi tai leikkikentäksi. Ideana on eri tavoin hyppien, kiipeillen ja tasapainoillen ylittää kaikenlaisia kaiteita, portaita, muureja, seiniä, tikapuita ja niin edelleen. Vaikka liikkeitä harjoitellaankin usein yksittäisinä, niin lajin ideaan kuuluu yhtäjaksoinen sulava eteneminen paikasta toiseen. Kaupunkiympäristölle tyypillisiä rakennelmia ei nähdä esteinä, vaan pikemminkin mahdollisuuksina. Ranskassa laji nimetään *le parkour*. Parkourin harrastajaa kutsutaan myös nimellä *traceur* (Ameel & Tani 2007, 3).

Harjoitusareenakseen parkouraajat kelpuuttavat kaikenlaiset urbaanit tilat ja kadut. Harjoituspaikkoja ei kuitenkaan ole rajattu pelkästään kaupunkimaiseen ympäristöön, sillä myös luonto-olosuhteet, kuten metsät ja puistot, tarjoavat oivallisia haasteita parkourin harrastajalle. Ameelin ja Tanin mukaan parkouraajat ottavat kantaa kaupunkiympäristöön ja sen esteettiseen, sosiaaliseen ja poliittiseen lataukseen. Koska parkourissa on kyse sulavasta liikkeestä, käyvät lajin harrastajat jatkuvaa vuoropuhelua oman ruumiinsa ja kaupunkiympäristön välillä. (Ameel & Tani 2007, 3, 7.)

Liikuntasosiologisessa tutkimuksessa liikkumisympäristöt on jaoteltu kolmeen kategori-
aan: rakennettuihin, muokattuihin ja luontoympäristöihin (Vuolle 1992, 11–12).
Suomessa ei toistaiseksi vielä ole monia varta vasten parkouraajille rakennettuja liikku-
misympäristöjä, mutta tulevaisuudessa niitä varmasti rakennetaan lisää. Muidenkin
liikuntamuotojen, esimerkiksi skeittauksen, osalta näin on jo käynyt. Toisaalta
parkouraajat käyttävät etenkin talvisin telinevoimisteluun tarkoitettuja harjoituspaikkoja,
joten rakennettua liikuntaympäristöä osataan kyllä hyödyntää. Muokattuina tiloina
voidaan pitää kaikkia parkouriin soveltuvia kaupunkitiloja, joita harrastajat käyttävät
harjoittelussaan. Luontoympäristönä toimivat puistot, metsät ja muut viheralueet.

Parkour on sekoitus monista erilaisista liikuntamuodoista. Vauhdikas ja näyttävä kaupun-
kitaiturointi muistuttaa osittain akrobatiaa ja voimistelua, mutta toisaalta lajissa on viit-
teitä myös lapsenomaisesta leikkimisestä. Silvennoinen vertaa lajia mielenkiintoisella
tavalla entisaikojen ”kylän vahvin ja nopein” –kisailuihin sekä nykyajan hiphop-kulttuu-
riin. Silvennoisen mukaan parkour on sekoitus menneen ja nykyajan liikuntamuodoista.
(Silvennoinen 2005, 8.)

Moniin muihin liikuntalajeihin verrattuna parkour on säilyttänyt vapaamuotoisen ulko-
muotonsa. Silvennoinen toteaaakin, että parkouraus ei ole vielä urheilun pilaamaa ja
kaupallistamaa. Lajiin eivät kuulu standardisoidut välineet, suorituspaikat, kilpailut,
ulkopuoliset pisteiden antajat ja muut kilpaurheilun tunnusmerkit. Kilpailemisen sijaan
lajin olennainen piirre on itsensä kehittäminen ja hauskanpito. (Silvennoinen 2005, 8.)

Toisin kuin monissa muissa liikuntalajeissa parkourin harrastamiseen ei tarvita kalliita
varusteita tai erikoisvälineitä. Rasin mukaan harrastaja tarvitsee ainoastaan tavalliset
lenkkarit. Asuksi kelpaavat mitkä tahansa joustavat vaatteet. Liikuntamuotona parkour on
edullinen, sillä harjoituspaikoista ei koidu kuluja. Harrastaja ei ole myöskään sidottu
harjoittelemaan tiettyssä paikassa tiettyyn aikaan, joten lajiin liitetään tietynlainen vapaus.
(Rasi 2005, 10.)

Parkourin lajifilosofia koostuu itsensä kehittämisestä, uudennlaisista näkökulmista,
sulavasta liikkumisesta ja flow-tunteesta. Varosen haastatteleminen parkourin harrastajien

mukaan yksi keskeisimmistä filosofisista teemoista on uusien näkökulmien löytäminen ja vanhojen ajatusmallien uudistaminen. Ympäristöstä pyritään löytämään uusia mielenkiintoisia harjoituspaikkoja pelkäämään oman luovuuden ja uusien ajatusmallien avulla. (Varonen 2004, 6.)

Varosen mukaan parkourin harrastajilla ei ole yhtenäistä pukeutumiskoodia tai muita ulkoiseen olemukseen liittyviä kriteerejä. Harrastajien joukkoon mahtuu kaikenlaisia persoonallisuuksia ja kuka tahansa voi harrastaa parkouria ilman tietynmerkkisiä vaatteita tai kenkiä. Eniten parkourin harrastajia yhdistää samanlainen ajatusmaailma. (Varonen 2004, 24, 26, 33.) Skeittikulttuurissa ulkonäöllä pyritään erottautumaan muista nuorista selkeästi voimakkaammin kuin parkourkulttuurissa.

Ameelin ja Tanin tekemän haastattelututkimuksen mukaan parkourkulttuuri perustuu itsensä kehittämiseen ja ympäristön kunnioittamiseen. Parkourin filosofisen viitekehyksen katsotaan perustuvan myös taistelulajien filosofiaan. Taistelulajien tavoitteena on usein saavuttaa henkinen valaistuminen. (Ameel & Tani 2007, 5.)

Tärkeintä lajissa ei ole näyttävyys, vaan kekseliäästi suunniteltu reitti ja liikkeiden sujuvuus eli ”flow” (Silvennoinen 2006, 115 - 116). Flow voi olla myös hyvänolon tunnetta ja leijumista onnistuneen suorituksen jälkeen. Usein flow saavutetaan juuri itsensä ylittämällä. Flow-kokemusta kuvataan optimaalisena tilana, jossa keskittyminen ja tehtävään uppoutuminen on niin intensiivistä, että jopa ajantaju voi kadota. (Csikszentmihalyi 2005, 19.) Varosen mukaan parkourissa hauskanpito koetaan tärkeämmäksi kuin fyysisen kunnan kehittäminen. Lajiin voidaan liittää ominaisuuksia, kuten luovuus, vapaus, leikkisyys, hauskuus ja rajojen rikkominen. (Varonen 2004, 35, 38.)

6 TULOKSET

6.1 Harrastajat ja harrastusaktiivisuus

Tutkimukseen osallistui yhteensä 270 henkilöä. Seitsemän vastausta kuitenkin hylättiin, sillä vastaajat olivat jättäneet kyselyn kesken muutaman ensimmäisen kysymyksen jälkeen. Näillä vastauksilla ei olisi ollut minkäänlaista käyttöarvoa. Hyväksytyjä vastauksia oli yhteensä 263, mitä voidaan pitää kohtuullisen hyvänä vastausmääränä. Vastaajista oli 34 (12,9 %) naisia ja 229 (87,1 %) miehiä.

Vastaajilta kysyttiin useita taustatietoja, jotta tutkimuksessa pystyttäisiin määrittelemään myös keskimääräisen parkourharrastajan profiili. Kyselylomakkeessa oli tarkoitus kysyä vastaajien ikää. Lomakkeen internetversiossa tapahtuneen teknisen vian vuoksi ikämuuttuja oli kuitenkin joko hävinnyt testivaiheen jälkeen kyselystä kokonaan tai toinen vaihtoehto on, että vastaukset eivät ole tallentuneet. Muuttujan tietojen katoaminen jäi mysteeriksi, joten vastaajien ikäryhmät rakennettiin kahden muun muuttujan, ”koulutus” ja ”nykyinen elämäntilanne” avulla. Vastaajista suurin osa oli koululaisia, joten ikäryhmänä 15-vuotiaat tai alle oli siten suurin ryhmä (taulukko 1.). On erittäin harmillista, että tässä tutkimuksessa ei pystytä määrittämään vastaajien ikähaitaria eli nuorimman ja vanhimman vastaajan ikäeroa.

TAULUKKO 1: Vastaajien ikä

Ikäryhmä	Määrä	Prosenttiosuus
15 tai alle	132	50,2 %
16-18	65	24,7 %
19 tai yli	66	25,1 %
Yhteensä	263	100 %

Asuinpaikan asukasluvun perusteella kyselyyn vastanneet asuvat keskimäärin Suomen suurissa ja keskisuurissa kaupungeissa (taulukko 2.). Vastaajista yli 50 % asui paikkakunnalla, jossa on 95000 asukasta tai enemmän. Vastaajista vain murto-osa oli kotoisin pienistä kunnista. Jyväskylä ja Helsinki ovat olleet alusta saakka suomalaisen parkourkulttuurin keskuksia. Tämä näkyy myös kyselyyn vastanneiden asuinpaikkakuntia vertaamalla. Moni vastaajista asui kyseisillä paikkakunnilla. Yksittäisistä kaupungeista eniten vastaajia oli Jyväskylästä (38), Helsingistä (37), Turusta (14), Tampereelta (13) ja Vantaalta (10). Vastaajista suurin osa sijoittui maantieteellisesti eteläisempään Suomeen. Oulun seutua lukuun ottamatta Pohjois-Suomesta ei löytynyt kovinkaan monta vastausta. Länsi-Suomen rannikkoseudulta oli hyvin edustettuna Seinäjoen ja Vaasan alue.

TAULUKKO 2: Parkouraaajien asuinpaikan väestö

Asukasluku	Lukumäärä	Prosenttiosuus
5000 tai alle	9	3,4 %
5001-15000	34	12,9 %
15001-40000	51	19,4 %
40001-95000	35	13,3 %
95001 tai yli	134	51,0 %
Yhteensä	263	100,0 %

Taulukosta 3. Voidaan todeta, että koulutustaustaltaan peruskoululaisten ryhmä oli selvästi suurin (54 %). Tämän jälkeen tulivat ammattikoulu (11,8 %) ja lukio (19 %).

TAULUKKO 3: Vastaajien koulutustausta (myös meneillään oleva)

Koulutus	Lukumäärä	Prosenttiosuus
Peruskoulu	142	54,0 %
Ammattikoulu	31	11,8 %
Lukio	52	19,0 %
Ammattikorkeakoulu	50	3,8 %
Yliopisto	25	9,5 %
Muu	5	1,9 %
Yhteensä	263	100,0 %

Kyselyyn vastanneista parkouraaajista yli 80 % oli vastaushetkellä koululaisia ja opiskelijoita (taulukko 4). Tämä tukee myös Parkour Yhdistyksen tilastoja siitä, että keskimääräinen harrastaja on iältään 14–15-vuotias. Laji on Suomessa niin nuori, joten on täysin luonnollista, että harrastajista suurin osa on vielä peruskouluiässä. Koululaisten suuri prosentuaalinen osuus antaa viitteitä siitä, että peruskouluiäisille suunnatut parkourkerhot ovat jo ehtineet tuoda lisää harrastajia lajin pariin. Vastaajista vain pieni osa oli vastaushetkellä työelämässä. Kohdan ”muu” valinneista yhtä poikkeusta lukuun ottamatta kaikki olivat varusmiehiä tai siviilipalvelusmiehiä.

TAULUKKO 4: Vastaajien elämäntilanne

Elämäntilanne	Lukumäärä	Prosenttiosuus
Koululainen	134	51,0 %
Opiskelija	87	33,1 %
Työntekijä	12	4,6 %
Yrittäjä	2	0,8 %
Alempi toimihenkilö	6	2,3 %
Ylempi toimihenkilö	1	0,4 %
Työtön	14	5,3 %
Muu	7	2,7 %
Yhteensä	263	100,0 %

Vastaajien vanhempien tarkemman sosioekonomisen aseman määrittämiseksi olisi voinut kysyä myös vanhempien koulutustaustaa. Tällä kertaa vastaajia pyydettiin luokittelemaan

vain vanhempien ammatillinen asema. Taulukosta 5 voidaan havaita, että suurin osa vastaajien vanhemmista oli työntekijöitä. Joukosta löytyi jonkin verran myös yrittäjiä ja ylempiä toimihenkilöitä.

TAULUKKO 5: Vastaajien vanhempien sosioekonominen asema

Sosioekonominen asema	Isä	Äiti
Opiskelija	2 (0,8 %)	2 (0,8 %)
Työntekijä	124 (47,1 %)	156 (59,3 %)
Yrittäjä	45 (17,1 %)	17 (6,5 %)
Alempi toimihenkilö	6 (2,3 %)	8 (3,0 %)
Ylempi toimihenkilö	33 (12,5 %)	28 (10,6 %)
Työtön	13 (4,9 %)	18 (6,8 %)
Eläkkeellä	23 (8,7 %)	9 (3,4 %)
Muu	17 (6,5 %)	17 (6,5 %)
Yhteensä	263 (100,0 %)	255 (100 %)

Tutkimukseen osallistuneet parkouraaajat olivat harrastaneet lajia keskimäärin 2,7 vuotta. Suurin osa vastaajista oli harrastanut lajia alle neljä vuotta (taulukko 6). Tämä on täysin luonnollista, sillä laji on tullut Suomeen vasta vuonna 2003. Vastaajien joukosta löytyi kuitenkin myös pidempään harrastaneita. Harrastusvuosien määrä vaihteli alle vuoden ja kahdeksan vuoden välillä. Kukaan ei ollut harrastanut lajia pidempään kuin kahdeksan vuotta. Kyselyyn saatiin ilahduttava määrä vastauksia myös niiltä parkourin harrastajilta, jotka ovat nähneet lajin leviämisen Suomeen alusta alkaen.

TAULUKKO 6: Harrastusvuodet

Aika vuosina	Määrä	Prosenttiosuus
0-1	83	32,5 %
2-3	100	39,2 %
4-5	53	20,8 %
6-8	19	7,5 %
Yhteensä	254	100,0 %

Vastaajilta kysyttiin heidän kytköksiään parkour-tiimeihin. Vastaajista 32,3 % kertoi kuuluvansa johonkin parkour-tiimiin. Toisaalta 64,6 % harrastajista ei kuulu mihinkään parkour-tiimiin, joten tämä kertonee siitä, että tiimijattelu ei ole vielä kovinkaan vahvasti harrastajien suosiossa.

Suomen Parkour ry:n internetsivusto (www.parkour.fi) on tärkeä lajinsisäinen tiedotuskanava ja harrastajat vierailevat siellä ahkerasti. Sivustolla kerrotaan lajista ja opetetaan vastuullista harrastamista. Sivustolla tiedotetaan tulevista tapahtumista ja kursseista sekä ylläpidetään harrastajien keskuudessa suosittua keskustelupalstaa. Sivustolla vieraili vähintäänkin kerran viikossa yli 70 % kyselyyn vastanneista. Päivittäin sivustoa käytti 25,9 % vastaajista.

Naiset käyttivät keskimäärin 5,6 tuntia aikaa viikossa parkourharrastukselleen. Miesvastaajilla vastaava aika oli 9,3 tuntia. Miesvastaajat käyttivät siis huomattavasti enemmän aikaa harrastukselleen. Skeittaajat käyttivät lajinsa parissa keskimäärin enemmän aikaa (14,2 tuntia) kuin parkouraaajat (Harinen ym. 2006, 47). Toisaalta ainakin miespuoliset parkouraaajat vaikuttaisivat käyttävän enemmän aikaa lajinsa parissa kuin bleidaajat, joilla vastaava lukema oli 6,5 tuntia viikossa. (Itkonen & Tolonen 2010, 56).

Parkouraaajien omatoiminen asenne näkyy selvästi vertailtaessa ohjattuihin ja ei ohjattuihin parkourharjoituksiin osallistumista. Vaikka ohjatut parkourkerhot ovatkin tuoneet lajin pariin selvästi lisää harrastajia, niin moni vaikuttaisi silti harrastavan lajia ilman ohjausta. Taulukosta 7. voidaan havaita, että yli puolet vastaajista käy harvemmin kuin muutaman kerran kuukaudessa ohjatuissa parkourharjoituksissa. Mikäli säännöllisen harrastamisen rajana pidetään vähintään kerran viikossa osallistumista, niin ohjattuihin parkourkerhoihin/harjoituksiin osallistuu säännöllisesti 27,0 % kyselyyn vastanneista. Omatoimisten harjoitusten osalta parkouraaajat ovat aktiivisia harjoittelemaan useamman kerran viikossa. Vastaajista 55,7 % parkouraa 3 kertaa viikossa tai useammin.

TAULUKKO 7: Harrastusaktiivisuus, ohjatut ja omatoimiset parkourharjoitukset

Määrä	Ohjatut harjoitukset	Ei ohjausta
Päivittäin	5 (2,1 %)	58 (24,4 %)
Useamman kerran viikossa	16 (6,7 %)	91 (38,2 %)
1-2 kertaa viikossa	50 (21,0 %)	59 (24,8 %)
Muutaman kerran kuukaudessa	31 (13,0 %)	17 (7,1 %)
Harvemmin	136 (57,2 %)	13 (5,5 %)
Yhteensä	238 (100,0 %)	238 (100,0 %)

Parkouraajilla jää aikaa myös muille harrastuksille, sillä 72,2 % kyselyyn vastanneista kertoi harrastavansa vastaushetkellä parkourin lisäksi jotain muuta. Parkouraajien muut harrastukset vaihtelivat laidasta laitaan. Harrastusten joukossa oli pääasiassa muita liikuntamuotoja, mutta mukaan mahtui myös esimerkiksi taiteen eri muotoja, partiota ja tietokonepelaamista. Taulukkoon 8. on koottu suosituimmat harrastukset. Vastaukset eivät ole toisiaan poissulkevia, sillä vastaajat saivat luetella kyselylomakkeessa useampia harrastuksia. Itse soitettu tai laulettu musiikki nousi selvästi suosituimmaksi harrastukseksi. Monella vastaajista oli sekä liikunta- että kulttuuriharrastuksia.

TAULUKKO 8: Parkouraajien muut suositut harrastukset

Harrastus	Mainintojen määrä
Musiikki (itse tehty)	38
Skeittaus	24
Joukkuepallot (esim. jalkapallo, salibandy)	21
Itsepuolustuslajit	21
Telinevoimistelu/akrobatia	19
Seinäkiipeily	16
Lumilautailu	14
Pyöräily	13
Yleisurheilu	11
Tanssi	11
Air Soft	11

Vastaajista 19,8 % kertoi harrastavansa nykyisin liikuntaa urheiluseurassa. Suurin osa parkouraajista kertoi kuitenkin harrastavansa muutakin liikuntaa parkourin lisäksi, joten harrastamiseen näyttäisi liittyvän vahvasti omaehtoisuus. Vastaajat harrastivat urheiluseurassa eniten erilaisia palloilulajeja (jalkapallo, jääkiekko, salibandy, lentopallo), itsepuolustuslajeja sekä muita yksilölajeja (yleisurheilu, telinevoimistelu, seinäkiipeily).

Suurin osa vastaajista (62,4 %) ilmoitti harrastaneensa liikuntaa aiemmin jossain urheiluseurassa. Urheiluseurakytköksiä oli erityisesti joukkuepalloilulajeihin, kuten jalkapalloon (43,9 %) ja salibandyyn (18,3 %), mutta erilaiset itsepuolustuslajit (33,0 %) ja yleisurheilu (12,8 %) ovat myös olleet parkouraajien suosiossa. Parkouraajien kohdalla on nähtävissä sama ilmiö kuin skeittaajien kohdalla. Näyttäisi vahvasti siltä, että perinteiset joukkuelajit ovat menettäneet harrastajiaan myös parkourille. (Vertaa Harinen ym. 2006, 49.) Vastaajista 72 henkilöä oli pelannut jalkapalloa aiemmin urheiluseurassa kun taas vastaushetkellä lajia jatkoi urheiluseurassa vain 6. Salibandyn osalta kato oli lähes vastaava. Aiemmin salibandya oli pelannut urheiluseurassa 30 vastaajaa ja nykyisin enää viisi. Parkouraajat eroavat skeittaajista siinä suhteessa, että monella parkouraajalla on takanaan kokemusta itsepuolustuslajeista tai telinevoimistelusta. Parkourissa on epäilemättä hyötyä kyseisten lajien taustasta ja kehonhallintaa vaativista lajeista on luonnollista siirtyä toiseen yhtä lailla hyvää kehonhallintaa vaativaan lajiin.

Parkourin harrastaminen ei vaadi kovin suurta rahallista panostusta. Lajin harrastamiseen ei vaadita juurikaan erikoisvarusteita tai erikoisliikuntapaikkoja. Asia kävi ilmi myös vastaajien harrastukseensa käyttämästä rahasummasta. Naiset käyttivät harrastukseensa keskimäärin 2,9 € kuukaudessa ja miehet vastaavasti 8,4 €. Yhteensä 128 vastaajaa (48,7 %) kertoi, että parkourin harrastamiseen ei kulu kuukaudessa lainkaan rahaa. Skeittaajat käyttävät rahaa keskimäärin 39,9 € kuukaudessa ja bleidaajat 31,8 € kuukaudessa (Harinen ym. 2006, 47 ja Itkonen & Tolonen 2010, 57). Kun tiedetään, että lumilautailuun kuluu rahaa vähintäänkin hissilippujen verran, niin Parkour on siis selvästi edullisin harrastus näiden neljän lajin joukossa. Breakdancen harrastajien kulut voivat pysyä myös alhaisina, mikäli he eivät käy ohjatuilla tanssitunneilla.

6.2 Parkourkulttuuri ja identiteetti

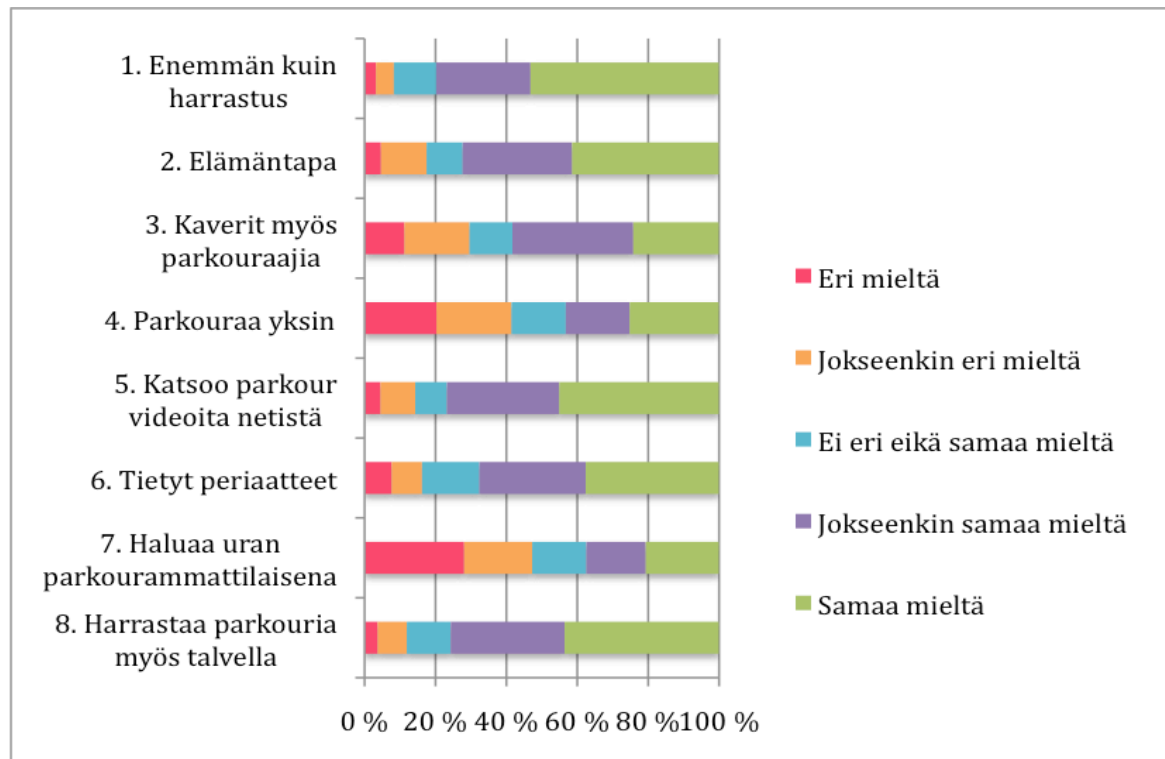
Kuviosta 1. voidaan havaita, että parkour koetaan enemmänkin elämäntapana kuin harrastuksena. Tässä suhteessa parkourin harrastajat ovat samaa mieltä esimerkiksi skeittaajien ja bleidaajien kanssa (Harinen ym. 2006, 51; Itkonen & Tolonen 2010, 67). Harrastus kytkeytyy niin tiiviisti omaan elämään, että se koetaan enemmän kuin harrastuksena. Lähes 80 % kyselyyn vastanneista oli vähintäänkin jokseenkin samaa mieltä siitä, että parkour on enemmän kuin harrastus. Vastaajilla oli eriäviä mielipiteitä siitä, haluavatko he tulevaisuudessa parkourista itselleen ammatin. Vaikka parkourammattilaisuuteen uskoviakin löytyi vastaajien joukosta, niin 42,5 % vastaajista oli kuitenkin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä väittämästä ”Haluan luoda ammattiuraa parkouraajana”.

Harrastajien kaveripiiriin vaikuttaisi kuuluvan sekä muita parkouraajia että niitä, jotka eivät ole tekemisissä lajin kanssa. Parkouria harrastetaan sekä yksin että kaverin kanssa. Jokaisella harrastajalla on omat mieltymyksensä ja selkeää trendiä esimerkiksi porukassa parkouraamiseen ei ole havaittavissa. Tässä suhteessa parkouraus näyttäisi eroavan ainakin bleidauksesta, sillä bleidaajat eivät harjoittele juuri koskaan yksin (Itkonen & Tolonen 2010, 61). Avoimissa vastauksissa tuli esille, että yksin harjoittelun koetaan auttavan keskittymistä. Muutama vastaaja kirjoitti, että kokeneemmille parkouraajille yksin harjoittelua pidetään jopa erittäin suotavana.

Parkour ry:n internetsivujen aktiivisen seuraamisen lisäksi moni parkourin harrastaja etsii ideoita ja oppia omaan harrastamiseen internetistä saatavien videoiden ja elokuvien kautta. Vain pieni vähemmistö (4,4 %) ei katso parkouraiheisiä elokuvia internetistä. Muiden tekemiä parkourvideoita seurataan aktiivisesti ja moni harrastaja kuvaa myös omia temppujaan videokameralla. Omien liikkeiden kuvaaminen ei vaikuttaisi kuitenkaan olevan yhtä suosittua kuin valmiiden esitysten katsominen. Avoimista vastauksista ilmeni, että joidenkin mielestä videoita kuvataan kuitenkin jopa liikaa.

”Ainakin Suomessa videoiden kuvaamisesta on mielestäni tullut liaksi itse tarkoitus. Tuntuu että halutaan usein kehittyä ja oppia uusia liikkeitä vain jotta niitä voisi laittaa videoina nettiin - -”

Parkouraaminen on suurimmalle osalle vastaajista ympärivuotinen harrastus. 73,3 % vastaajista oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa: ”Harrastan parkouria myös talvella”. Talvi ja sen mukanaan tuomat haasteet eivät näin ollen vaikuta harrastajien motivaatioon. Talviharjoituspaikkoina voivat toimia ulkotilan lisäksi myös koulujen liikuntasalit sekä telinevoimistelutilat.

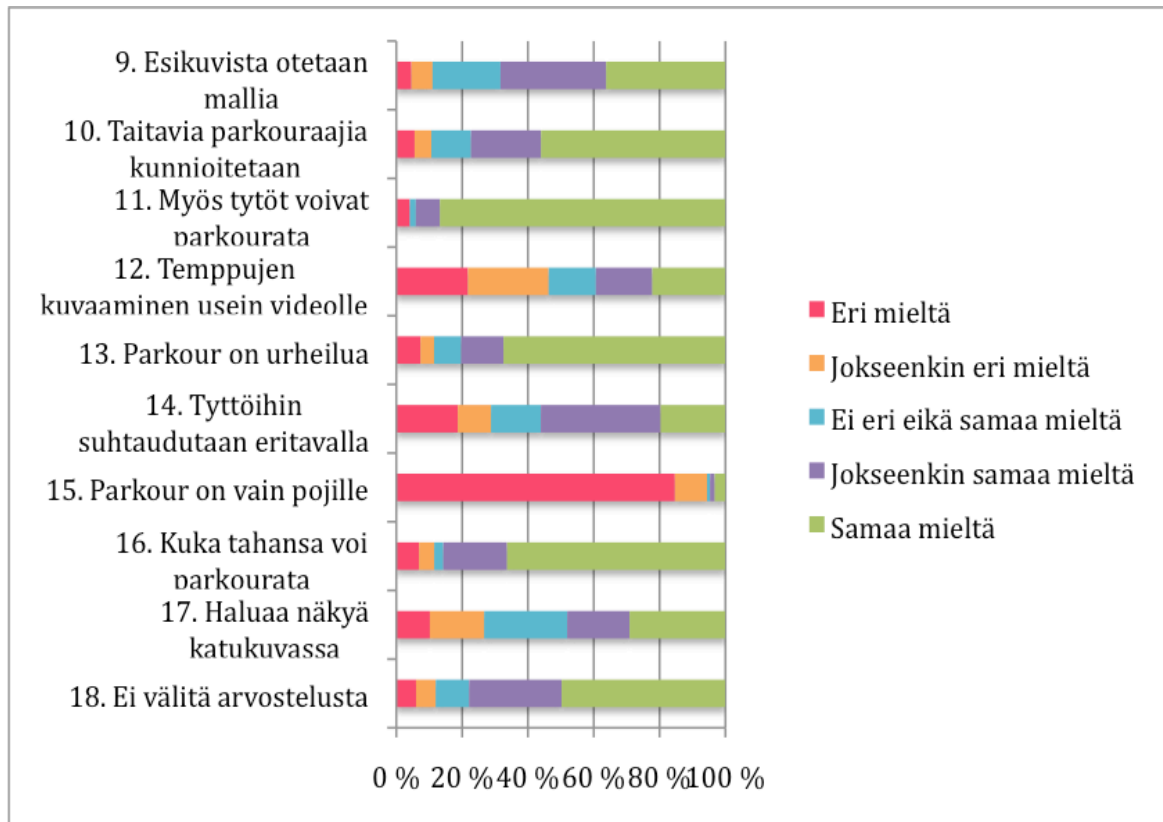

KUVIO 1: Parkourkulttuuri ja identiteetti. Osa 1.

Esikuvat ovat parkouraajille tärkeitä. Esikuvista otetaan mallia omiin suorituksiin ja taitavia parkouraajia kunnioitetaan (kuvio 2.) Vaikka uusiin lajin harrastajiin suhtaudutaankin pääasiassa suopeasti, niin parkourissakin on nähtävissä perinteinen hierarkia, jossa kokeneempia harrastajia kunnioitetaan.

Vaikka kyselyyn vastanneista vain 12,9 % oli naisia, tyttöjen harrastamiselle ei periaatteessa koettu olevan minkäänlaista estettä. Kyselyyn vastanneet mielsivät lajin soveltuvan niin tytöille kuin pojille. Enemmistö (65,2 %) oli samaa mieltä siitä, että kuka tahansa voi alkaa parkouraajaksi ja 82,4 % vastaajista oli eri mieltä siitä, että parkour on vain poikien harrastus. Skeittaajista vain 28,5 % oli sitä mieltä, että kuka tahansa voi alkaa skeittariksi (Harinen ym. 2006, 57). Näiden tietojen perusteella parkouraajat vaikuttaisivat olevan skeittaajia suvaitsevaisempia uusia harrastajia kohtaan. Jonkinlaista pientä epäilystä naispuolisten parkouraajien suhteen kuitenkin oli, sillä 111 vastaajaa ilmoitti olevansa joko jokseenkin samaa mieltä tai samaa mieltä siitä, että parkouraaviin tyttöihin suhtaudutaan eritavalla kuin parkouraaviin poikiin. Avoimissa vastauksissa puututtiin hyvin vähän eri sukupuolta olevien parkouraajien välisiin eroihin. Muutama naispuolinen vastaaja mainitsi, että heidän mielestään naisilla on korkea kynnyksensä lähteä mukaan miesten harjoitusporukoihin. Kynnyksensä lähteä mukaan on suurin etenkin aloittelijoilla.

Parkouraajat mieltävät lajinsa urheiluksi. Jopa 55,9 % vastaajista kannatti täysin ajatusta siitä, että parkour on urheilua. Tässä suhteessa parkouraajat eroavat esimerkiksi skeittaajista, sillä skeittausta pitää urheiluna vain noin 20 % lajin harrastajista (Harinen ym. 2006, 59). Lieneekö parkouraajien ja skeittaajien ajatusmaailmassa eroa sen takia, että parkourissa ei ole mitään välinettä, jonka avulla liikutaan. Parkourissa liikkumiseen käytetään ainoastaan omaa kehoa. Vaikka kummassakin lajissa vaaditaan hyvää kehonhallintaa, niin parkouraajalta vaaditaan selvästi parempaa fyysistä kuntoa ja lihasvoimaa kuin skeittaajalta.

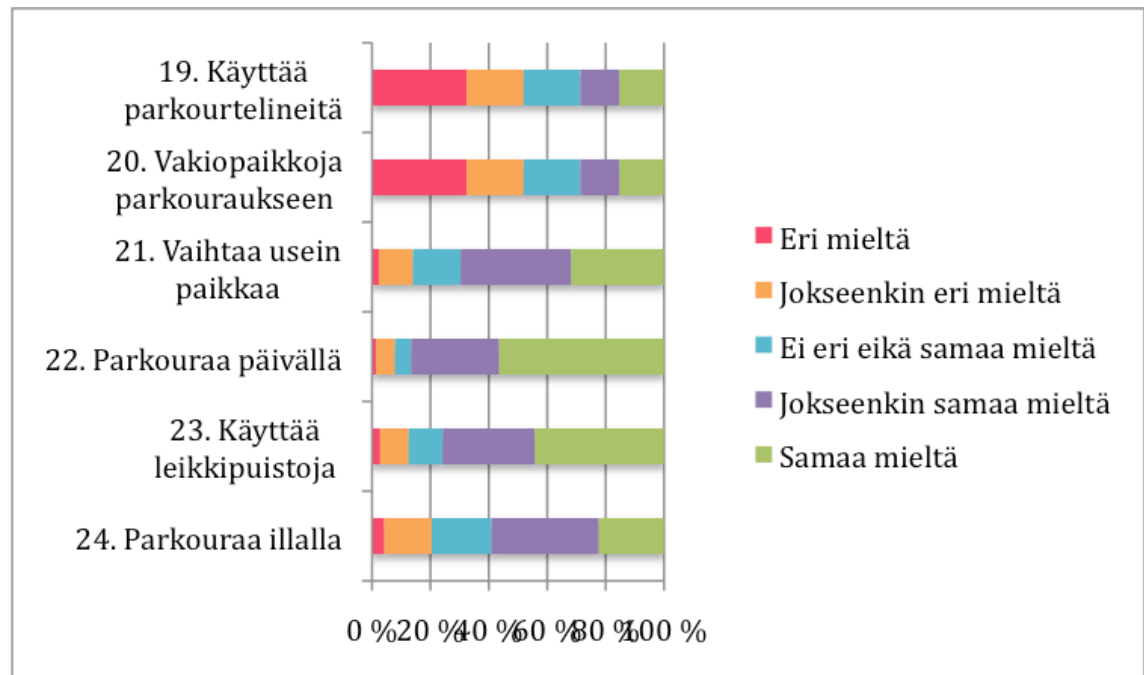
KUVIO 2: Parkourkulttuuri ja identiteetti. Osa 2.

6.4 Parkouraajien harrastusympäristö

Kuviosta 3 voidaan havaita, että kyselyyn vastanneista enemmistö vaihtelee harjoituspaikkojaan säännöllisesti. Suurin osa vastanneista ilmoitti, että heillä ei ole tiettyjä vakiopaikkoja parkouraukselle. Harjoituspaikan vaihtaminen johtunee vaihtelunhalusta ja ulkopuolisten ihmettelystä. Varosen mukaan parkouraajat eivät harjoittele kovin pitkään samassa paikassa, sillä lajista tietämättömät ihmiset valittavat helposti toiminnasta, jota eivät ymmärrä (Varonen 2004, 41). Suosituin ajankohta parkourin harrastamiselle oli vastaajien mielestä päiväsaika. Moni vastaajista parkouraa ainakin toisinaan myös illalla, sillä 58 % vastaajista oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että parkouria harrastetaan usein iltaisin.

Leikkipuistojen telineet vaikuttavat olevan yllättävänkin suosittuja harjoituspaikkoja, mutta harvalla on vielä mahdollisuus hyödyntää parkouria varten suunniteltuja

ulkotelineitä harjoittelussaan. Lähes kolmannes (31,1 %) vastaajista oli eri mieltä siitä, että parkourtelineitä pystytään hyödyntämään usein harjoittelussa. Avoimissa vastauksissa parkourpuistoja ja –telineitä kaivattiin kuitenkin kovasti lisää, joten halua niiden käyttämiseen näyttäisi olevan. Parkourakatemia on toiminut yhteistyössä puistojen ulkoiluvälineitä kehittävän Lappsetin kanssa ja tuloksena on parkouriin soveltuva teline- ja välinesarja, josta voi erilaisten modulien avulla koota monenlaisia harjoituspaikkoja. Jatkossa parkouria varten tarkoitetut telineet tulevat varmasti levittäytymään uusillekin paikkakunnille.

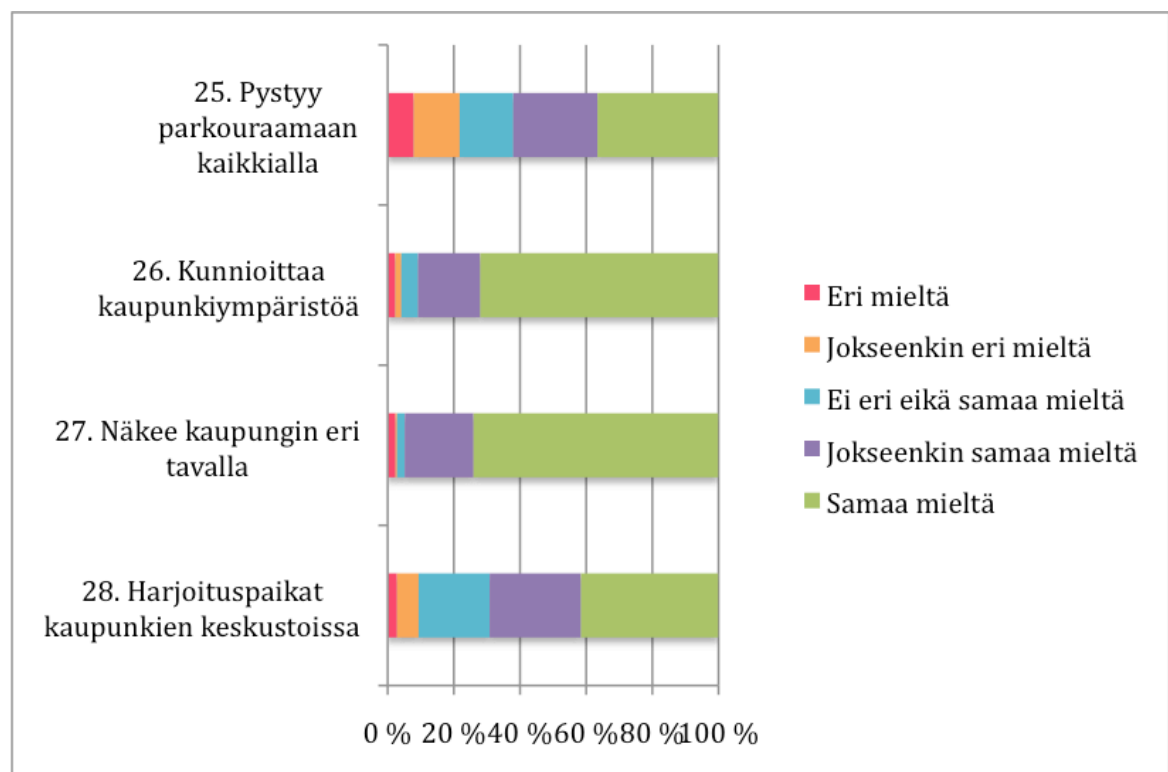

Kuvio 3: Harrastusympäristö. Osa 1.

Harrastajien suhdetta kaupunkiympäristöön tiedusteltiin sekä strukturoitujen kysymysten että avoimen kysymyksen muodossa. Vastaukset olivat erittäin yksimielisiä, ja harrastajat näkevät kaupunkiympäristön eri tavalla kuin muut kaupunkitilan käyttäjät (kuvio 4). 71,7 % vastaajista myöntää kunnioittavansa kaupunkiympäristöä. Tämä tuli esille myös avoimissa vastauksissa. Harjoituspaikat pyritään pitämään ehjinä ja muut kaupunkitilassa

liikkuvat pyritään ottamaan kaikin tavoin huomioon. Metsät ovat kaupunkitilan lisäksi myös oivallinen harjoitusympäristö.

Parkouraajien harjoituspaikat sijaitsevat suurelta osin kaupunkien ja taajamien keskustoissa. Tämä on luonnollista, sillä suurin osa vastaajista asuu suurissa tai keskisuurissa kaupungeissa. Vain pieni osa (2,8 %) vastaajista oli eri mieltä väittämän kanssa.

Kuvio 4: Harrastusympäristö. Osa 2.

6.4 Parkouraaajien ja muiden kaupunkitilan käyttäjien välinen suhde

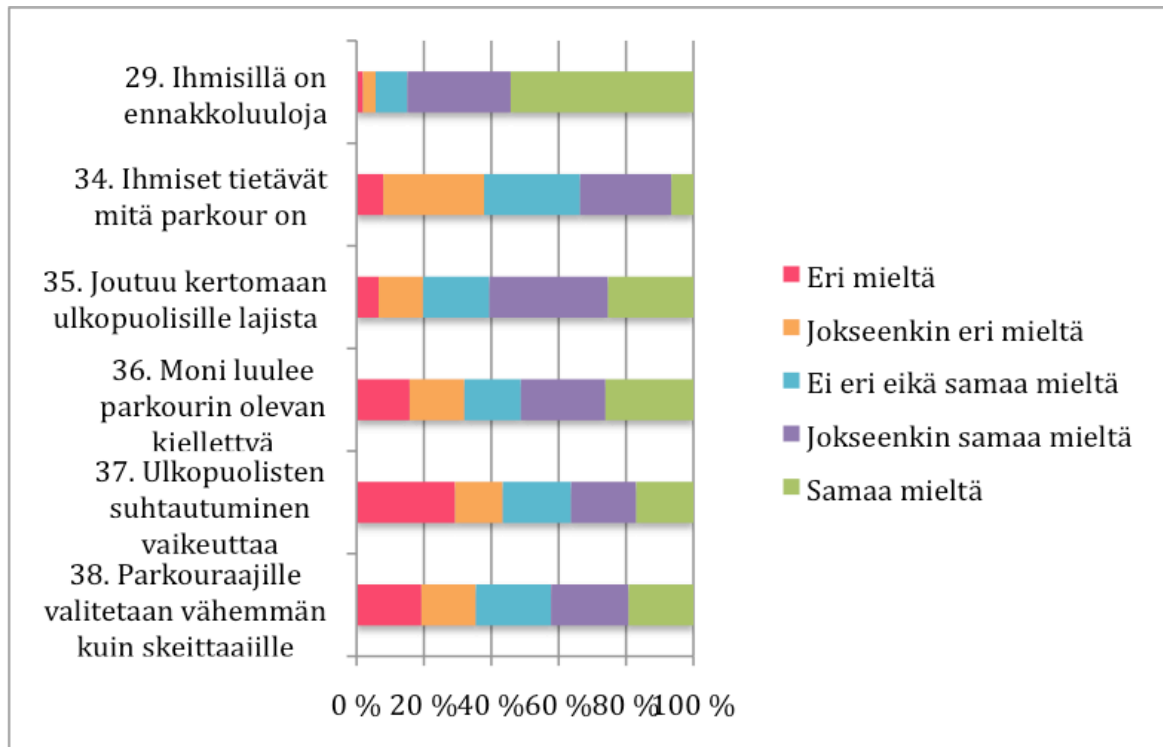
6.4.1 Tottumukset ja perinteet

Kyselyyn vastanneet parkouraaajat kokivat, että ihmisillä on ennakkoluuloja parkouria kohtaan (kuvio 5). Yli 80 % vastaajista allekirjoitti ainakin osittain väittämän, että ihmisillä on ennakkoluuloja parkouraaajia kohtaan. Laji ei selvästikään ole vielä koko kansan tuntema, sillä vastaajien mukaan ohikulkijat ihmettelevät usein parkouraaajien toimintaa. Muiden ihmisten ennakkoluulot tulivat esille myös useissa avoimien kysymysten vastauksissa.

”Ihmiset katsovat meitä ihmeissään tai kun olisimme rikollisia ja he paheksuvat jopa juoksemistamme välillä. Ja myös 13–18-vuotiaat haukkuvat meitä eri sanoilla, koska eivät kunnioita parkouria. Se on häiritsevää, koska ajattelemme koko ajan että mitä ihmiset ajattelevat meistä ja mitä meille huudetaan.”

Monissa vastauksissa painotettiin sitä, että vaikka parkour on ollut esillä mediassa jo useita vuosia, niin edelleen osa ihmisistä haluaa mieltää toiminnan laittomaksi ja kielletyksi (kuvio 5). Laittomuuden lisäksi ohikulkijoita ihmetyttävät parkouraaajien tempujen turvallisuuskysymykset.

”Moni ei ole täysin selvillä lajin ideasta, ja pelkää että rikomme paikkoja tai pyrimme jonnekin, missä emme saisi olla. Jotkut myös saattavat luulla, että olemme vaarassa loukata itsemme, sillä he eivät tiedä taustalla olevan harjoittelun määrää. Näistä syistä ihmiset saattavat esimerkiksi vaatia tulemaan pois joistain paikoista.”

Kuvio 5: Ihmisten suhtautuminen parkouriajiin. Osa 1.

Suomalaisessa kulttuurissa on totuttu liikkumaan julkisilla paikoilla huomiota herättämättä. Ihmiset eivät aina edes tiedosta, kuinka paljon kirjoittamattomat käyttäytymisnormit heitä ohjailevat. Julkisten paikkojen kulttuurisidonnaisen koodikielen olemassaolon alkaa ymmärtää ehkäpä vasta silloin, kun joku käyttäytyy kirjoittamattomien sääntöjen vastaisesti eli aiheuttaa säröjä kaupunkitilaan. Kaupungin kaduilla liikkuvat ihmiset ovat usein ilmeettömiä ja elehtivät hillitysti ja ovat liikkeissään ennustettavia (Mäenpää 2005, 87). Perinteisen kaavan rikkojia tuijotetaan ja paheksutaan avoimesti. Parkourin harrastajat rikkovat perinteistä hillittyä käytöstä ja ottavat samalla kantaa kaupunkitilan käyttöoikeuksiin. Törrösen (2004) mukaan ne, jotka eivät täytä keskiluokkaisen käyttäytymisen normaaliuden tai ”esteettisyyden” vaatimuksia, tulkitaan herkästi uhkaksi. Näitä ihmisiä halutaan välttää ja vastaan suojautua. Tällaisia ryhmiä ovat esimerkiksi kodittomat, sosiaalista häiriötä aiheuttavat nuoret. (Törrönen 2004, 12.) Kaupunkitilan valtaaminen ei ole täysin uusi ilmiö, sillä jo 1980-luvun lopulla oli nähtävissä, että nuoret rullalautailijat haastoivat muut kaupungin katujen käyttäjät ottamaan

kantaa uudenlaiseen tilakäsitteeseen ja samalla valtasivat kaupunkitilaa aikuisilta (Jokinen 1989, 138).

Kaupunkiympäristössä on sekä näkyviä että näkymättömiä merkkejä, joita tulkitsemalla ihmiset tietävät, miten heidän oletetaan toimivan kyseisessä tilassa. Toisinaan näitä näkymättömiä sääntöjä ja kulttuuriin sidoksissa olevia tapoja kuitenkin rikotaan vahingossa tai tarkoituksella, ja silloin tilan käyttäjien välille syntyy säröjä ja ristiriitoja. (Ameel & Tani 2007, 9.) Katukäyttäytyminen on tietyllä tapaa funktionaalista. Kävelyä varten ovat jalkakäytävät, pyörille on pyörätiet ja autoille autotiet. (Harinen ym. 2006, 15.) Parkourin ja muiden nuorisokulttuuristen liikuntamuotojen ominaispiirteisiin kuuluu tämän funktionaalisuuden rikkominen. Kun esimerkiksi parkouraaja rikkoo totuttuja liikkumisen tapoja, voi tämä aiheuttaa hämmennystä muissa tilan käyttäjissä. Tietämättömyys luo usein ennakkoluuloja ja kaikkeen uuteen suhtaudutaan monesti varovaisesti ja epäillen.

”Ongelmia aiheuttavat julkisen tilan rajat. Kaupunkitila on periaatteessa kaikille avoin tila, mutta sen käyttötapoja säädellään valitettavan usein. Kirjoittamattomiin sääntöihin kuuluu ilmeisesti oletus siitä, että portaat ovat vain kävelemistä varten ja kaiteet vain kävelyn tueksi...”

Kaupunkitilaan liittyy tietynlainen ristiriita, sillä yhtäältä kaupunkitilan käyttäjät ovat vieraita toisilleen, mutta toisaalta käyttäjät ovat myös koko ajan näkyvissä ja siten myös tunnistettavissa (Harinen ym. 2006, 15). Liikkuminen kaupungissa korostuu julkisena tekona ja näyttäytymisenä (Uimonen 2006, 127). Parkourin olennaisiin piirteisiin kuuluu esilläolo, sillä lajien harrastajat ovat suurimmaksi osin kenen tahansa kaupunkilaisen nähtävissä. Kuviosta 2 voidaan havaita, että lähes puolet (44,7 %) kyselyyn vastanneista parkouraajista haluaa ainakin jollakin tasolla näkyä katukuvassa. Myös skeittaamiseen kuuluu olennaisena osana omien taitojen julkinen esittäminen muille skeittareille (Ilvonen 2003, 13).

Modernille kaupunkitilalle on tyypillistä yhtäaikaista yksityisyyttä ja julkisuutta. Kaduilla kaikki ovat toistensa nähtävillä ja jokainen poikkeavuus tulee havaituksi. Kaupunkilaisen

silmät poimivat ihmisvirrasta erilaisuutta. (Mäenpää 2005, 84, 103.) Monet liikuntalajit ovat sidottuja tiettyyn lajiympäristöön ja ovat näin ikään kuin poissa julkisilta katseilta. Parkourin näkyvyys voi olla yksi olennainen tekijä, joka saa ohikulkijat epäluuloisiksi.

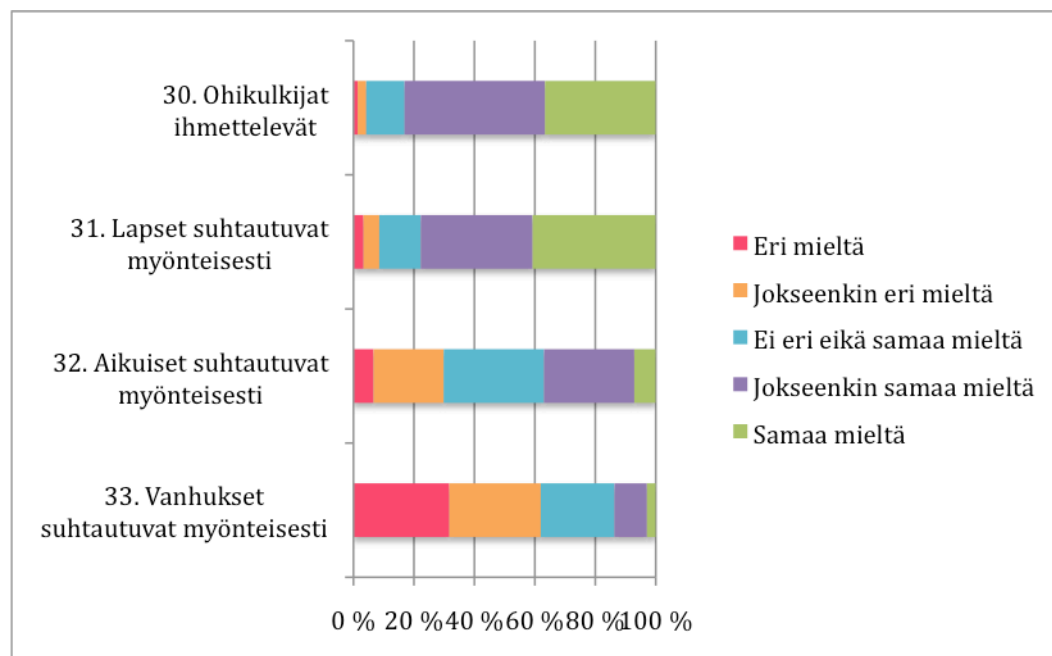
Julkinen kaupunkitila ei perinteisesti ole ollut kovinkaan monen liikuntamuodon liikku-
misympäristö. Hölkkä, kävelylenkkeily ja pyöräily ovat liikuntamuodot, jotka yleisesti hyväksytään kaupunkitilaan soveltuviksi. Kuvio 5 selviää, että yli puolet (59,5 %) kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että he joutuvat ainakin toisinaan kertomaan ulkopuolisille mistä parkourissa on oikein kysymys. Moni luulee parkourin olevan kiellettyä toimintaa, sillä vastaajista lähes 40 % koki, että ulkopuoliset luulevat parkourin olevan kiellettyä toimintaa.

Harrastajien kokemusten mukaan lasten ja nuorten suhtautuminen parkouraaajia kohtaan on huomattavasti suvaitsevaisempaa kuin aikuisväestön (kuvio 6). Erityisesti iäkkäämmän väestön suhtautuminen parkouraaajia kohtaan koettiin suurelta osin negatiiviseksi. Harinen ym. painottavat, etteivät vanhemman sukupolven tilamäärittelyt välttämättä siirry sellaisenaan nuoremman sukupolven arvomaailmaan. Nuoret näkevät perinteisille käyttötarkoituksille rinnakkaisia mahdollisuuksia. (Harinen ym. 2006, 22.) Ehkäpä juuri tämän takia vanhempi sukupolvi suhtautuu usein epäilevästi kaupunkitilaa hyödyntäviin parkouraaajiin.

Kyselyn perusteella ulkopuolisten suhtautuminen parkouriin ei vaikuttaisi olevan kuitenkaan harrastajille suuri ongelma. Jonkinlaista haittaa ennakkoluuloista ja valituksista on kuitenkin ollut, sillä lähes 30 % vastanneista oli vähintään jokseenkin samaa mieltä sen suhteen, että ulkopuolisten suhtautuminen vaikeuttaa harrastamista (kuvio 5). Toisaalta kyselyn avoimen kysymyksen ”Millaisia ongelmia parkouraaaja kohtaa liikkuaan julkisessa tilassa?” selvästi yleisin vastaus koski parkouraaajien saamia valituksia. Huomautuksia koetaan tulleen etenkin vanhuksilta ja usein myös aikuisväestöltä.

”Moni ihminen luulee parkourin olevan laitonta tietyissä paikoissa ja etenkin vanhusten kanssa on tullut ongelmia. Jonkun kerran joku on tullut parvekkeelta huutamaan, että aikoo soittaa/on soittanut poliisiin, eikä tilanteessa ole saanut selvää siitä, että onko poliisi oikeasti soitettu paikalle. Hauskinta asiassa on se, että poliisi on paikalle osuessaan ollut vain utelias lajin suhteen.”

Valitukset miellettiin selkeästi suurimmaksi ongelmaksi, joka tulee vastaan kaupunkitilassa liikkeessä (kuvio 6). Valitusten kokonaismäärää on kuitenkin vaikea arvioida tämän tutkimuksen aineiston perusteella. Toisaalta vaikka parkouriajajat kunnioittavatkin kaupunkiympäristöä ja kanssaihmissiään, niin kyselyyn vastanneista suurin osa (48,9 %) oli sitä mieltä, että muiden arvostelusta ei loppujen lopuksi juurikaan välitetä (kuvio 2).

Kuvio 6: Ihmisten suhtautuminen parkouriajiin. Osa 2.

6.4.2 Sosiaalisten tilojen päällekkäisyys

Lefebvren teoria tilallisuuden trialektiikasta käsittelee tilan merkitysten tuottamista sosiaalisen kanssakäymisen yhteydessä. Teorian mukaan tila on sosiaalinen ja sosiaalisesti tuotettu ja tilan merkitykset muotoutuvat sosiaalisissa suhteissa ja niiden kautta. Tila on olennainen elementti identiteetin tarkastelussa. Kaupunkitilan avulla voidaan rakentaa merkityksiä, jotka erottavat eri käyttäjäryhmiä toisistaan. (Jauhiainen 2001, 7.) Kaupunkikäyttämisen perusteella ihmiset voidaan nähdä erilaisten yhteisöjen ja intressiryhmien jäseninä. Nämä ryhmät luovat omalla toiminnallaan tilalle merkityksiä ja sosiaalisia tasoja. Ihmiset, joilla on samat kiinnostuksen kohteet, hakeutuvat usein toimimaan yhdessä ja näin yhdessä tilassa on aina useita sosiaalisia tiloja. Erilaisten sosiaalisten ryhmittymien välille saattaa puolestaan syntyä eripuraa, sillä ryhmien näkemyserot asioista voivat olla hyvinkin suuria. Kaupunkitila voi siis toimia sekä yhdistäjänä että erottajana. Parkouraajat näkevät ja kokevat kaupunkitilan eri tavoin kuin muut käyttäjäryhmät, ja tämä voi aiheuttaa sosiaalisten tasojen hiertymiä.

Liikkuminen kaupunkitilassa on liikettä suhteessa toisiin ihmisiin. Lefebvre on todennut tämänkaltaisen liikkeen olevan kollektiivisesti rytmitettyä (Uimonen 2006, 127). Liikkuja joutuu huomioimaan myös muut tilan käyttäjät, jotta yhteiselo samassa tilassa sujuisi. Mikäli esimerkiksi parkouraaja ei välitä sivullisten henkilöiden turvallisuudesta ja viihtyvyydestä, syntyy epäilemättä ristiriitoja tilan käytöstä. Kyselyn avoimissa vastauksissa osa vastaajista oli huolissaan siitä, avautuuko parkourin henkinen filosofia uusille yhtä nuoremmille harrastajille ja muistavatko nuoret harrastajat kunnioittaa kanssaihmissiään ja ympäristöään lajikulttuurin vaatimalla tavalla.

”Koska suurin osa harrastajista on lapsia tai nuoria, asenteissa ja tavoissa on paljon hajontaa. Jotkut harrastajista (etenkin lapset) eivät oikeastaan edes tiedä, mikä parkourin idea on, ja saattavat antaa väärää kuvaa lajista ulkopuolisille.”

Ratkaisuksi nuorten harrastajien asenteiden muokkaamiseen ympäristöä kunnioittavaan suuntaan esitettiin esimerkiksi sitä, että aloittelijat ohjattaisiin ensin ohjattuihin harjoituksiin, joissa parkourin filosofiaa käytäisiin läpi.

”Järkevän, ympäröivää kaupunkia ja sen ihmisiä kunnioittavan harrastajakunnan aikaansaamiseksi tulisi nuorempien harrastajien osallistua ohjattuihin tapahtumiin tai olla yhteydessä kokeneempiin, jotta ns. ‘parkourin pelisäännöt’ tulisivat tutuiksi ja harrastaminen voisi olla järkevällä pohjalla. Tämä lisäisi positiivista kuvaa lajista julkisuudessa.”

Ajan ja paikan vuorovaikutteiset rytmit näkyvät tilan käytön määrittelyissä. Frank ja Stevens (2007, 2) määrittelevät kolme tilankäytön tapaa, joissa tilaa hyödynnetään muuten kuin alun perin suunnitellulla tavalla. Frank ja Stevens kutsuvat tällaisia tiloja väljiksi (loose space). Uudet aktiviteetit voivat tapahtua rinnakkain alkuperäisten toimintojen kanssa, uusia toimintoja voi ilmaantua tiloihin, joissa ei ole enää alkuperäistä toimintaa ja kolmanneksi uusia aktiviteetteja voi syntyä alueille, joissa ei ole ennestään täsmällistä käyttötarkoitusta. Väljien tilojen syntyminen tekee kaupungit kirjavammiksi, ja mahdollistaa erilaisten ihmisten välisiä kohtaamisia. (Frank & Stevens 2007, 2.)

Parkouraajille ei ole rakennettu samassa mittakaavassa valmiita liikuntapaikkoja kuin skeittaajille. Skeittipuistot ja muut rakennetut skeittipakat edustavat aikuisten ja nuorten välistä tilasopimuksellisuutta. Usein skeittipaikkojen taustalla on ajatus, että katuskeittaaminen saataisiin vähentymään. (Harinen ym. 2006, 16.) Parkouraajat ja katuskeittaajat joutuvat jakamaan harjoitteluympäristönsä muiden kaupunkitilan käyttäjien kanssa ja siitä syystä harrastajat joutuvat miettimään, missä ja milloin he voivat harjoitella. Näin parkouraajien on seurattava päivän rytmiä ja ajoitettava harjoittelunsa niin, että haluttu harjoittelupaikka on vapaana muusta käytöstä. Toimintojen rytmittäminen on yksi keino välttää sosiaalisten tilojen päällekkäisyyksistä aiheutuvat ristiriidat. Avointen kysymysten vastauksissa ihmispaljoutta ja liikennettä pidettiin harrastamista vaikeuttavina tekijöinä. Parkouraajat pyrkivät valitsemaan harjoitusaikansa siten, ettei muista ihmisistä olisi heille suurta haittaa ja toisaalta muut ihmiset eivät häiriintyisi heidän tekemisistään.

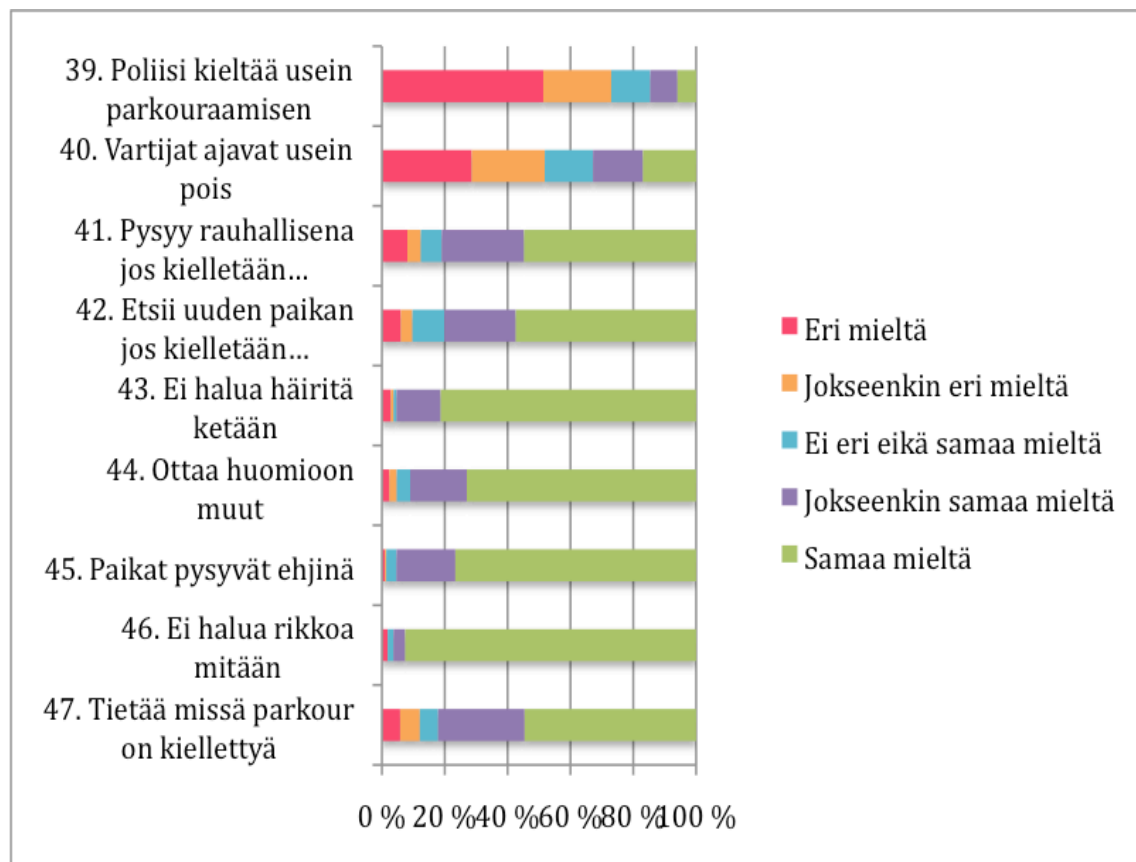
”Kaupunki on monipuolinen harjoituspaikka, mutta kellonaika harjoitteluun pitää osata valita myös oikein. Mitä vähemmän ‘siviilejä’ liikenteessä, sen parempi.”

6.4.3 Julkisen tilan käyttöoikeudet

Kaupungit koostuvat yksityisistä, julkisista ja puolijulkisista tiloista. Tilojen säännöt ja käyttäjien oikeudet vaihtelevat suuresti. Ristiriitoja saattaa syntyä, kun parkouraajien katsotaan käyttävän julkisia tiloja lainvastaisesti. Ameel ja Tani toteavat, että parkouraajien oikeus käyttää kaupunkitilaa haluamallaan tavalla ei ole yksiselitteinen. Yksityisten tilojen käyttöoikeus on usein tilan omistajan päätettävissä, mutta puolijulkisten- ja julkisten tilojen kohdalla tilan käyttöoikeus on usein monimutkainen. Suomessa poliisit puuttuvat harvoin parkouriin ja vartijatkin vaikuttavat suhtautuvan suopeammin parkouraajiin kuin esimerkiksi skeittaajiin. (Ameel & Tani 2007, 9-10.)

Kyselyyn vastanneet parkouraajat olivat asiasta samaa mieltä (kuvio 7). Vastaajien mielestä poliisit puuttuvat harvoin parkouraamiseen. Vain pieni osa (5,1 %) vastaajista oli samaa mieltä väittämän kanssa: ”Poliisi kieltää usein parkouraamisen”. Vartijoista vastaajilla oli kuitenkin enemmän negatiivisia kokemuksia, sillä 14,8 % vastaajista oli samaa mieltä siitä että vartijat ajavat usein parkouraajat pois julkisilta paikoilta. Avoimissa vastauksissa vartijat mainittiin myös useammin kuin poliisit. Vain muutamalla oli negatiivista sanottavaa poliiseista. Valituksia ja poishäätöjä sen sijaan oli tullut vartijoilta. Jotkut kuvasivat vartioita jopa yli-innokkaiksi. Eli ehkäpä vartijoilla on suhteessa enemmän aikaa ja halua puuttua parkouraajien toimintaan kuin poliiseilla. Kaiken kaikkiaan kyselyn perusteella vaikuttaisi kuitenkin siltä, että parkouraajat saavat harrastaa suhteellisen rauhassa ilman että virkavalta puuttuu asiaan.

Parkouraajat ovat mitä ilmeisimmin tottuneita siihen, että harjoituspaikan löytyminen ei ole aina helppoa. Suurin osa kyselyyn vastanneista suhtautuu poistumiskehotuksiin ja kieltoihin rauhallisesti ja asiallisesti. Lähes kaikki vastaajat kertoivat etsivänsä uuden harjoituspaikan, mikäli heitä kielletään parkouraamasta jollakin paikalla.

Kuvio 7: Parkour ja kaupunkitila

Harisen ym. tutkimusaineistosta käy ilmi, että myös skeittaajilla on ollut hankaluuksia esimerkiksi poliisien, vartijoiden ja ”mummojen” kanssa. Tutkimukseen osallistuneet skeittaajat kertoivat, että heille valitetaan usein turhista asioista. Jopa lähes 70 % kyselyyn vastanneista oli samaa mieltä väitteen kanssa: ”Ihmisillä on ennakkoluuloja minua kohtaan, koska olen skeittari”. (Harinen ym. 2006, 61–62.)

Suomessa urbaanien liikuntamuotojen harjoittamiseen ei tarvita lupaa viranomaisilta. Moniin toimintoihin ei edes voi, eikä tarvitse hakea erillistä lupaa, mikä aiheuttaa usein epävarmuutta siitä, mikä on sallittua tai sosiaalisesti hyväksyttyä toimintaa (Ameel & Tani 2007, 9). Julkisessa tilassa tapahtuva liikkuminen on sallittua, mutta parkourin harrastajien tulee kuitenkin olla tarkkana yksityisten alueiden kanssa. Kotirauhan rikkominen on rangaistava teko ja kotirauhan suojaamiin alueisiin luetaan kuuluvaksi muun muassa yksityisaluetta olevat pihat ja piharakennukset (Rikoslaki 2000).

Suomen Parkour ry on levittänyt keskustelufoorumeillaan tietoa lakipykälästä, jotka voivat vaikuttaa parkouraajan harrastamiseen. Yli 80 % kyselyyn vastanneista harrastajista oli sitä mieltä, että tietää missä parkour on kiellettyä. Tämän perusteella voisi päätellä Parkour -yhdistyksen tiedottamisen olevan tehokasta.

6.4.4 Julkisille tiloille aiheutuvat vahingot

Parkourin harrastaminen ei kuluta portaita, muureja ja kaiteita lähellekään yhtä voimakkaasti kuin skeittaus. Silti ihmisillä on ennakkoluuloja, että myös parkourin harrastaminen olisi vahingollista rakennuksille ja muille julkisen tilan elementeille. Kyselyyn vastanneet parkouraajat kertoivat, että parkouraajilla on periaatteita, joita he noudattavat. Tärkeimpiin periaatteisiin luetaan kaupunkiympäristön kunnioittaminen ja muiden kaupunkitilan käyttäjien huomioiminen. Harrastajien tarkoituksena on pitää harjoituspaikat mahdollisimman hyvässä kunnossa. Mitään ei haluta rikkoa tarkoituksella ja lähes kaikki vastaajat olivatkin sitä mieltä, että paikat myös todella pysyvät parkouraajien jäljiltä ehjinä.

”Kunnioitan kaupunkiympäristöä, mutta toisaalta en pelkää käyttää sitä hyväkseni harrastuksessani. En toki halua rikkoa mitään, jotta kaikki parkouraajat voisivat harjoitella kyseisessä paikassa tulevaisuudessakin. Toisaalta kun ympäristössä liikkuu paljon ihmisiä, niin se kuluu muutenkin, joten en välitä mikäli kengistäni jää seinään vähän pölyä, jonka seuraava sade huuhtoo pois. Turhan tarkka ei kannata olla. Mielestäni esim. pulssarit tuhoavat yhteistä ympäristöä paljon enemmän kuin parkouraajat.”

Skeittaus ja bleidaus aiheuttavat huomattavasti enemmän kulumia kaupunkiympäristöön. Skeittaaminen rakennusten portailla ja kaiteilla rikkoo rakenteita ja saa aikaan kulumia kaikenlaisissa pinnoitteissa. Borden mainitsee Davisin haastattelussa kuitenkin tärkeän seikan. Ihmisten olisi osattava suhteuttaa kulumat esimerkiksi autojen aiheuttamaan tuhoon. Rullalautailijoiden aiheuttama kaupunkiympäristön kuluminen on siis pientä

verrattuna moneen muuhun kulumien aiheuttajaan. (Davis 1999, 91.) Parkouriaajat olivat avoimissa vastauksissa asiasta samaa mieltä. Julkisen tilan kuluminen parkouriaajien käytössä tulisi suhteuttaa siihen, miten paljon muukin normaali käyttö kuluttaa rakenteita.

Parkourin harrastaminen ei yleensä aiheuta meluhaittaa ympäristölle, sillä rakennusten, portaiden, kaiteiden ja muiden parkourin kannalta olennaisten rakennelmien ja harrastajan jalkojen välissä ovat vain lenkkiosut, jotka eivät sinänsä aiheuta melua. Kyselyssä kävi kuitenkin ilmi, että harrastajat pyrkivät siltikin liikkumaan hiljaisesti, jotta ulkopuoliset eivät voisi edes vedota äänihaittoihin.

6.5 Parkourin, skeittauksen ja bleidauksen vertailua

Tutkimuksen tulosten yhteydessä on jo verrattu parkouria muun muassa skeittaukseen ja bleidaukseen. Taulukon 9 on koottu joitakin vertailutietoja parkourista, skeittauksesta ja bleidauksesta. Tiedot on koottu tämän tutkimuksen aineistoa, Harisen ym. 2006 skeittitutkimusta sekä Itkonen ja Tolosen 2010 bleidaustutkimusta vertaamalla. Tarkkaa vertailua pystyy tekemään vain joiltakin osin, sillä tutkimuksissa on käytetty osittain toisistaan poikkeavia kyselylomakkeita. Lumilautailusta ei ole tarjolla vastaavanlaista laajaa kyselytutkimusta, joten lumilautailu jätetään taulukossa vertailun ulkopuolelle.

Itkonen ja Tolonen (2010, 83-85) ovat vertailleet bleidausta ja skeittausta harrastajien lajilleen antamien merkitysten perusteella. Näiden merkitystenantojen perusteella skeittaus ja bleidaus vaikuttavat melko samankaltaisilta lajeilta. (Itkonen & Tolonen 2010, 83-85.) Parkouriaajilla on paljon yhtäläisyyksiä skeittaajien ja bleidaajien kanssa. Kunkin lajin harrastajat käyttävät kaupunkitilaa harrastuspaikkanaan ja arvottavat ja tulkitsevat kaupunkitilaa perinteisestä poikkeavalla tavalla. Lajien harrastajat ovat pääsääntöisesti nuoria koulua käyviä tai opiskelevia miehiä. Harrastajia yhdistää myös vahvasti kaupunkilaistausta ja muiden liikuntalajien aktiivinen harrastaminen. Sekä parkourissa, skeittauksessa että bleidauksessa harrastajien toiminnasta huokuu vahvasti omaehtoisen tekemisen halu.

TAULUKKO 9: Parkourin, skeittauksen ja bleidauksen vertailua

	Parkour	Skeittaus	Bleidaus
Harrastajamäärä (arvio)	5000	50 000	150–200
Harrastajan keski-ikä	14–15 vuotta	17,5 vuotta	20,4 vuotta
Harrastajien sukupuoli	miehet 87,1 % naiset 12,9 %	miehet 96,6 % naiset 3,4 %	miehet 95,7 % naiset 4,3 %
Harrastajien asuinpaikka	kaupungit	kaupungit	kaupungit
Harrastajien elämäntilanne			
Koululainen	51,00 %	40,60 %	7,40 %
Opiskelija	33,10 %	41,10 %	50,00 %
Muu	16,10 %	18,30 %	42,60 %
Harrastusvuodet (ka.)	2,7 vuotta	5,8 vuotta	3,5 vuotta
Ajallinen satsaus (h/vko)	8,9	14,2	6,5
Rahallinen satsaus (€/kk)	7,78	39,9	31,8
Tarvittavat erikoisvälineet	ei erikoisvälineitä	rullalauta	rullaluistimet
Koetaan elämäntapana	kyllä	kyllä	kyllä
Taitavia arvostetaan	kyllä	kyllä	kyllä
Tietty pukeutumistyyli	ei	kyllä	ei
Myös ohjattuja harjoituksia	kyllä	ei	ei
Lajiyhdistys	Parkour ry	Rullalautaliitto ry	Inline ry

Parkour eroaa kuitenkin joissakin asioissa skeittauksesta ja bleidauksesta. Esimerkiksi kilpailuihin suhtautuminen on parkouraaajien keskuudessa selvästi kielteisempää kuin skeittaajien ja bleidaajien. Parkouraaajat arvostavat lajissaan juuri kilpailuelementin puuttumista, kun taas kilpailut kuuluvat skeitti- ja bleidauskulttuuriin. Toisaalta on hieman ristiriitaista, että kuitenkin juuri enemmistö parkouraaajista mieltää lajinsa urheiluksi mutta skeittaajista vain pieni osa. Urheiluun liitetään usein juuri kilpailut ja säännöt. Bleidaustutkimuksessa harrastajilta ei kysytty mielipidettä siihen onko bleidaus heidän mielestään urheilua.

Parkouraaajien keskimääräinen ikä on hieman nuorempi kuin skeittaajilla ja bleidaajilla. Vaikuttaisi kuitenkin siltä että nuoresta iästä huolimatta juuri parkouraaajat ovat näiden kolmen lajin vertailussa niitä, jotka ottavat eniten huomioon muut kaupunkitilassa liikkuvat ihmiset sekä pyrkivät välttämään ympäristön tuhoamista. Vastuullisesta liikkumisesta muistutetaan myös Parkour –yhdistyksen Internet-sivuilla. Parkoursivusto on kaikenkaikkiaan muutenkin näin kolmen lajin vertailussa monipuolisin ja informatiivisin lajiyhdistyksen ylläpitämä sivusto.

Parkouraaajat kokevat lajikulttuurinsa poikkeavan esimerkiksi skeittauskulttuurista. Parkourkulttuurista pyydettyjen avointen vastausten perusteella selvisi, että parkouraaajat kokevat olevansa monenkirjava joukko ilman tiettyä leimallista pukeutumistyyliä tai yhtenäistä maailmankatsomusta. Tätä pidettiin kaiken kaikkiaan positiivisena asiana. Vastauksissa korostui selvästi parkourkulttuurin avoimuus, kannustavuus ja yhteisöllisyys. Alla olevissa kommentteissa harrastajat vertaavat parkourkulttuuria skeittikulttuuriin.

”Kulttuuri kehittyy koko ajan. Mielestäni parkourin harrastajat eivät ole rap tai jou jou kovin tyyppejä vaan rauhallisia ja hauskoja normaaleja ihmisiä jotka eivät esitä mitään.”

”Parkouraaajista ei ole vielä mitään stereotypioita, se on hyvä.”

”Olen iloinen että parkourkulttuurille ei ole tullut leimalliseksi jotain tiettyä musiikki- tai pukeutumistyyliä, kuten vaikkapa skeittareille. Odotan mielenkiinnolla (ja kauhulla) että syntyykö sellaisia joskus.”

”Minkään muun urheilun/liikunnan yhteydessä en ole törmännyt yhtä avoimeen ja vastaanottavaan harrastajakuntaan, jossa ei katsota alaspäin vähemmän kokeneita tai taitavia parkouraajia.”

”--Parkourkulttuuri on ehkäpä hivenen vastuullisempi kuin esimerkiksi skeittauskulttuuri johon kuuluu jossain määrin tietty kapinahenkisyys. Arvostan suuresti parkourkulttuurissa vallitsevaa yhteisöllisyyttä ja avoimuutta!”

”Parkourkulttuuri tuntuu olevan melko erilainen verrattuna esimerkiksi skeittauskulttuuriin, sillä harrastajien määrä on sen verran pieni ja parkouryhteisöt ovat todella tiiviitä. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että parkouryhteisöt olisivat jotenkin suljettuja. Uusia harrastajia otetaan ilomielin vastaan.”

7 POHDINTA

Parkour on taiturointia julkisen kaupunkiympäristön olemassa olevissa tiloissa. Parkourin harrastajat eivät näe esimerkiksi aitoja, kaiteita ja seiniä esteinä, vaan pikemminkin mahdollisuuksina. Lajissa on tavoitteena sulava liikkuminen kaupunkitilassa ja harmonia ympäröivän tilan kanssa. Parkour on myös pikku hiljaa saanut tukevan jalansijan suomalaisessa kulttuurissa aktiivisen lajiyhdistyksensä ansiosta. Suomen Parkour -yhdistys tekee aktiivisesti töitä uusien harrastajien aktivoimiseksi eteen. Uusia harrastajia houkuttelee lajin pariin etenkin ohjattujen ryhmien avulla. Moni nuori parkouraaja aloittaa nykyään harrastuksen ohjaajan valvomana voimistelusalissa. Pikku hiljaa taitojen karttuessa siirrytään omatoimisempaan harjoitteluun.

Tutkimukseen osallistui 270 parkouraajaa. Parkourin harrastajista suurin osa on miehiä. Naisten osuus tässäkin tutkimuksessa jäi alle 13 prosenttiin vastaajista. Tyypillinen parkouraaja on koululainen tai opiskelija ja asuu suuressa tai keskisuuressa kaupungissa. Harrastusvuosia parkouraajalla on takanaan keskimäärin 2,7 vuotta, mutta osa harrastajista on ehtinyt olla lajin parissa jo useita vuosia. Naiset käyttävät aikaa parkourharrastukselleen keskimäärin 5,6 tuntia viikossa ja miehet vastaavasti 9,3 tuntia. Parkourin harrastajilla jää aikaa myös muille harrastuksille ja suosituimmaksi harrastukseksi nousi itse tehty musiikki. Vajaa 20 % parkouraajista harrastaa liikuntaa urheiluseurassa, mutta yli puolet on joskus ollut mukana urheiluseuratoiminnassa. Parkourharrastus ei vaadi suurta rahallista panostusta, sillä vastaajat käyttivät keskimäärin alle 10 € kuussa harrastuksensa kulujen kustantamiseen.

Parkour on harrastajilleen enemmän kuin harrastus ja parkouraajat harjoittelevat lajia ympärivuotisesti. Suomen talviolosuhteet eivät ole esteenä lajin harrastamiselle. Esikuvat ovat harrastajille tärkeitä ja taitavia parkouraajia kunnioitetaan ja heistä otetaan mallia. Lähes 60 % vastaajista mielsi parkourin urheiluksi, mikä on hieman yllättävää, sillä lajiin ei kuulu kilpailulliset elementit.

Parkour on osa kaupunkikulttuuria ja harrastajat hyödyntävät kaupunkitilan rakennelmia liikkumisympäristönään. Parkouraajien suhdetta kaupunkitilaan voidaan pitää läheisenä ja luonnollisena, mutta ei kuitenkaan täysin mutkattomana. Harrastajat kuvasivat suhdettaan kaupunkiympäristöön myös leikkisäksi, uteliaaksi ja luovaksi. Moni parkouraaja kokee suhtautumisensa kaupunkiympäristöön muuttuneen parkourharrastuksen myötä, sillä harrastajat ovat alkaneet arvottaa uudelleen kaupunkitilan elementtejä. Traceurin eli parkourin harrastajan silmissä tavanomaiset kaupunkiympäristön elementit, kuten aidat ja jätekatokset näyttävät mielenkiintoisina ja houkuttelevina. Jopa aikaisemmin rumaksi ja ankeaksi koettu ympäristö voi saada uudenlaisen merkityksen. Kaupunkitilaa katsellaan ikään kuin parkouraajan silmälasien läpi. Moni etsii kaupungin rakennelmista tiedostamattaankin uusia haasteita ja harjoituspaikkoja.

Tässä tutkimuksessa korostui sama seikka, joka on tullut jo esille aikaisemmissa parkouria käsittelevissä tutkimuksissa; parkourin harrastajat eivät halua aiheuttaa tieteen tahtoen muille julkisen tilan käyttäjille harmia tai häiriötä. Tutkimukseen osallistuneet parkouraajat olivat tästä harvinaisen yksimielisiä. Suomen Parkour -yhdistys peräänkuuluttaa vastuullisen harrastamisen tärkeyttä ja toivookin, että laji aloitettaisiin ohjattujen ryhmien harjoituksissa, jotta uusille harrastajille voidaan opettaa turvallisten suoritustekniikoiden lisäksi jotain myös parkourin filosofisesta puolesta.

Kaupunkitila koostuu monista sosiaalisista tiloista. Tämän vuoksi parkourin harrastajat joutuvat toisinaan törmäyskurssille muiden kaupunkitilan käyttäjien kanssa. Parkouraajien mielestä suurimmat ristiriitojen aiheuttajat ovat ihmisten ennakkoluulot ja oikeanlaisen tiedon puute. Tilankäytön vanhanaikaiset kirjoittamattomat säännöt sekä tottumukset elävät yhä vahvasti etenkin vanhemman väestön mielessä. Kaupunkitilassa tulisi liikkua huomaamattomasti ja eleettömästi. Tutkimuksen aineistosta kävi ilmi, että parkouraajat saavat osakseen paheksuvia kommentteja etenkin vanhuksilta. Nuoremman polven suhtautuminen lajiin koettiin neutraalimmaksi, vaikka avointen vastauksien perusteella osa nuorisostakaan ei vielä täysin hyväksy parkouraajien toimintaa. Joutuessaan törmäyskurssille sivullisten kanssa parkouraajat poistuvat yleensä asiallisesti paikalta ja etsivät uuden harjoituspaikan.

Lasten harrastama omaehtoinen liikunta on selkeästi vähenemään päin. Uusavuttomuus pihaleikeissä voi olla joillekin jo arkipäivää. Kaikki lapset eivät enää välttämättä ole edes kiivenneet puuhun katselemaan maisemia. Kansallisen liikuntatutkimuksen 2009–2010 mukaan omatoimisesti kaveriporukassa tai yksin liikkuvien nuorten määrä on laskenut selvästi edelliseen tutkimukseen 2005–2006 verrattuna. Uusimman tutkimuksen mukaan pojat ovat tyttöjä aktiivisempia harrastamaan liikuntaa kaveriporukoissa. (Kansallinen liikuntatutkimus 2010b, 13.) Tämä näkyy myös parkouraajien keskuudessa, sillä harrastajista suurin osa on miehiä.

Parkour on hyvä esimerkki kulttuurista, joka yrittää virittää lasten ja nuorten ajatusmaailmaa siihen suuntaan, että aina liikunnan harrastamiseen ei tarvitakaan rakennettuja liikuntapaikkoja ja valmentajatutkimuksen suorittanutta ohjaajaa. Tätä harrastajat pitivät lajin etuna. Parkour on vapautta kuukausimaksuista ja ylimääräisistä välineistä. Se on vapautta huutavista valmentajista ja täsmällisistä harjoitusajoista. Parkourissa kaikkea ei saakaan valmiiksi pureskeltuna ja purkitettuna. Harrastaja joutuu ajattelemaan itse. Vai onko kaikki sittenkään näin yksinkertaista? Onko parkourilla edessä sama kehityskaari kuin esimerkiksi sählyllä ja skeittauksella? Kumpikin laji on kehittynyt elinkaarensa aikana kaveriporukoiden puuhastelusta kilpaurheiluksi asti. Parkourista puuttuvat ainakin vielä toistaiseksi kilpaurheilun elementit, joten pikaista kehitystä on tuskin luvassa. Joitakin huhuja maailmalla järjestetyistä parkourkilpailuista on jo liikkeellä, mutta Suomen parkour -yhdistyksen kanta on selkeä: Suomessa ei tulla näkemään parkourkilpailuja. Avoimissa vastauksissa moni harrastaja oli huolissaan juuri parkourin kaupallistumisesta ja kilpailuelementin liittymisestä lajiin. On sinänsä mielenkiintoista, että kyselyyn osallistuneista yli puolet mielsi parkourin kuitenkin urheiluksi. Tässä on selvä ero verrattuna esimerkiksi skeittaajiin. Skeittaajista huomattavasti pienempi osa kokee lajinsa olevan urheilua.

Voisiko parkour kuitenkin muuttua massojen liikuntalajiksi? Sitä tuskin tapahtuu, sillä kynnys kaupunkitilassa temppuiluun tulee todennäköisesti jatkossakin olemaan suuri. Ihmiset haluavat edelleen olla huomaamattomia ja pitää julkisilla paikoilla matalaa profiilia. Jonkinlainen telinevoimistelusta virikkeitä saanut telinesaleissa tapahtuva

parkour tulee varmasti lisäämään suosiotaan etenkin nuorten miesten keskuudessa. Ohjattujen ryhmien kautta on helppo aloittaa harrastaminen. Kaikki ohjattu ja standardisoitu toiminta vetää puoleensa suuriakin massoja. Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää kuntokeskusten ryhmäliikuntatarjontaa, joka pursuilee monenlaisia lisensoituja ohjattuja tunteja. Voihan olla, että joku keksii viedä parkouristakin tehdyn kansanversion vielä joku päivä kuntokeskusten ohjelmalistoilta. Ohjaajan mallin mukaan liikehtiminen tappaa tosin lopulta oma-aloitteisuuden kulttuurin. Toivottavasti tämä ei tule koskaan tapahtumaan.

Koska parkour on kohtuullisen tuore ilmiö ja lajin pioneerit, saati sitten suuremmat harrastajamassat eivät taida olla rikkoneet 40 vuoden rajapyykkiä niin tulevaisuudessa jää nähtäväksi, että kuljettavatko harrastajat parkouria mukanaan läpi elämänsä. Nähdäänkö tulevaisuudessa myös parkouraavia keski-ikäisiä ja vanhuksia vai säilyykö laji pelkästään nuorten ihmisten liikuntamuotona. Unohtuuko harrastus jonnekin iän myötä vai tuleeko siitä läpi elämän kestävä kiinnostuksen kohde? Siirtyykö laji perheen sisällä parkouravilta vanhemmilta heidän lapsilleen, kuten monen muun lajin kohdalla käy?

Suurin osa parkourin harrastajista kokee, että heillä on riittävästi hyviä harjoituspaikkoja. Kaupunkitilassa sijaitsevien harjoituspaikkojen osalta vastaajat olivat lähinnä huolissaan huonokuntoisista rakenteista ja siten loukkaantumisriskistä. Muita harrastusympäristöön liittyviä ongelmia ei avointen kysymysten vastauksissa juurikaan mainittu. Kaupunkimaisen rakentamisen ulkopuolella asuvat harrastajat hyödyntävät metsiä ja muita keksimiään paikkoja harrastusympäristönään. Harrastajat käyttävät myös yllättävän paljon leikkipuistojen valmiita telineitä harjoituspaikkoinaan. Skeittaajat on voitu osittain ”siivota” pois kaupungin katukuvasta rakentamalla heille lajia varten tarkoitettuja skeittipuistoja. Onko parkouraajille pian edessä samanlainen kohtalo? Tulevaisuudessa näemme varmasti paljon parkourvälineistöllä varustettuja toimintapuistoja. Jyväskylässä sijaitsevaan Kangaslammen toimintapuistoon on jo sijoitettu joitakin telineitä nimenomaan parkourin harrastajia ajatellen. Puisto tuli positiivisessa mielessä esille myös tämän tutkimuksen aineistossa, joten vaikuttaisi siltä, että parkouraajat eivät pelkää rakennettujen liikuntapaikkojen pilaavan lajin sisintä. Parkourakatemian yhteistyö Lappsetin kanssa on jo tuottanut välineistöä parkouripuistoihin. Näyttäisi siltä, että

parkouraaajat ovat tässäkin asiassa avarakatseisempia kuin esimerkiksi skeittaajat. Täytyy kuitenkin muistaa, että vaikka parkourpuistoja rakennettaisiinkin lisää, niin kaupunkitilassa tapahtuva harrastaminen tulee säilyttämään yhtä lailla suosionsa.

Julkisen tilan käyttö liikkumisympäristönä herättää monia mielenkiintoisia kysymyksiä, joihin ei ole olemassa yksinkertaisia vastauksia. Miksi sauvakävelijällä tai pyöräilijällä on ihmisten mielestä suurempi oikeus käyttää julkista tilaa liikkumisympäristönään kuin parkouraaajilla tai skeittaajilla? Todellisuudessa lait eivät erottele näitä käyttäjäryhmiä mitenkään eri kategorioihin. Ihmisten ajatusmaailma kuitenkin erottelee. Kumpuaako varovainen asenne parkouria ja nuorisokulttuurisia liikuntamuotoja kohtaan suomalaisesta jäyhästä luonteesta? Vaikuttaisi siltä, että nuorison liikkumiseen julkisessa tilassa suhtaudutaan joka puolella maailmaa ainakin jonkin verran epäluuloisesti, joten suomalaiset tuskin ovat erityisasemassa epäluulojensa takia. Tutkimuksen avoimissa vastauksissa kerrottiin ensimmäisten parkourkieltojenkin ilmestyneen jo maailmalle. Parkour tarvitsee aikaa ja positiivista julkisuutta, jotta vanhemmankin väestön suhtautuminen lajin harrastajiin saadaan muutettua positiivisemmaksi. Suomessa parkour on saanut paljon positiivista julkisuutta, sillä lajiihdistys on tehnyt pyyteettömästi töitä positiivisen lajikuvan eteen. Reipas ja aikaansaava ote näkyy kaikissa Parkour-yhdistyksen yhteistyökuvioissa. Vastuu lajin julkisuuskuvasta on kuitenkin ennen kaikkea jokaisella harrastajalla. Harrastaja jättää kaupunkitilassa jälkeensä oman käyntikorttinsa ja jokaisella on vastuu pitää yllä kortin positiivista mielikuvaa.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli avata parkourin ja julkisen kaupunkitilan käsitteitä sekä tarkastella lajin suhdetta kaupunkitilaan harrastajien näkökulmasta. Tutkimuksessa tarkasteltiin julkista kaupunkitilaa ja parkouraaajien tilan merkitysten tuottamista. Erityisenä tutkimuskohteena olivat harrastajien kokemat ongelmat kaupunkitilassa liikkumisessa. Vastausten avulla muodostettiin myös päivitetty keskimääräinen harrastajaprofiili.

Jatkotutkimuksen osalta seuraava luonnollinen vaihe julkisen tilan liikkumisen tutkimisessa voisi olla tavallisten kaupunkilaisten mielipiteiden kyseleminen. Miksi uusia liikkumismuotoja on niin vaikea hyväksyä? Myös nais- ja miespuolisten harrastajien

tilankäytön kokemusten erot voisivat olla tutkimisen arvoisia. Naisten osuus tämän tutkimuksen aineistossa oli sen verran pieni, että varsinaista vertailua sukupuolten välillä ei ollut tarkoituksenmukaista lähteä tekemään. Suhtautuvatko ohikulkijat suopeammin Alvar Aallon suunnittelemissa rakennuksilla taituroiviin nuoriin tyttöihin kuin poikiin? Aiheesta saatiin jo pientä esimakua tämän tutkimuksen aineiston yhteydessä, kun naispuoliset parkouraajat kertoivat oma-aloitteisesti esimerkiksi siitä, miten poliisit suhtautuvat suopeammin parkouraaviin naisiin kuin miehiin.

Parkourin perimmäinen viehätys piilee sen omintakeisessa tilatulkinnassa. Annetaan vielä lopuksi erään harrastajan itse kertoa koko tutkimuksen ydinajatus ”*Haluan kävellä myös muurin päällä enkä aina sen vieressä. Mitä pahaa siinä muka on?*”.

LÄHTEET

- Alkula, T., Pöntinen, S., Ylöstalo, P. 1994. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Helsinki: WSOY.
- Ameel, L. & Tani, S. 2007. Säröjä kaupunkitilassa: parkour. *Alue ja ympäristö* 36 (1), 3-13.
- Borden, I. 2001. *Skateboarding, space and the city: architecture and the body*. Oxford: Berg.
- Burton, J. 2003. *Snowboarding –the essence is fun*. Teoksessa: R.Rinehart & S. Sydnor (toim.) *To the extreme –Alternative sports inside and out*. State university of New York press, 401-406.
- Cassorla, A. 1990. *Rullalautailu*. Hämeenlinna: Karisto.
- Csikszentmihalyi, M. 2005. *Flow – elämän virta, tutkimuksia onnesta, siitä kun kaikki sujuu*. Helsinki: Rasalas kustannus.
- Davis, J. 1999. *Skateboard roadmap*. London: Carlton.
- Fink, A. 2003. *Survey handbook*. Thousand Oaks, Calif: Sage.
- Foucan, S. 2009. Foucan.com. Site officiel de Sebastian Foucan. Saatavilla [www-muodossa: < URL: http://www.foucan.com/?page_id=19 >](http://www.foucan.com/?page_id=19) (luettu 21.2.2009).
- Franck, K. & Stevens, Q. 2007. *Tying down loose space*. Teoksessa K. Frank & Q. Stevens (toim.) *Loose space. Possibility and diversity in urban life*. London: Routledge, 1-33.

- Hallberg, P., Haapanala, A., Koljonen, R. & Ranta, H. 2006. Maankäyttö- ja rakennuslaki. Helsinki: Talentum Media.
- Harinen, P., Itkonen, H. & Rautopuro, J. 2006. Asfalttiprinssit – tutkimus skeittareista. Liikuntatieteellisen Seuran julkaisu nro 159. Helsinki.
- Hasanen, E. 2001. Lumilautailun kulttuurinen merkityksenanto. Jyväskylän yliopisto. Liikuntasosiologian pro gradu -tutkielma.
- Helsingin kaupungin rakennusjärjestys. 2000. Julkisen kaupunkitilan määritelmä, 35 § Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/4c1d80004a17215784b4ec3d8d1d4668/Rakennusjarjestys.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=4c1d80004a17215784b4ec3d8d1d4668> > (luettu 21.2.2009).
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Humphreys, D. 1996. Skateboarding. Teoksessa D-Levinson & K. Christensen (toim.) Encyclopedia of word sport: from ancient times to the present. Santa Barbara: ABC-CLIO.
- Humphreys, D. 1997. Shredheads go mainsteam? Snowboarding and alternative youth. International review for the sociology of sport 32 (4), 147-160.
- Ilvonen, M. 2003. Helsingin skeittiohjelma 2004-2008: skeittipaikkojen suunnittelun ja ylläpidon periaatteet ja rakentamisohjelma. Helsinki: Helsingin kaupunki, rakennusvirasto, viherosasto.
- Itkonen, H. 1991. Liikunta kulttuurien kohtauspaikkana. Teoksessa H. Itkonen & A. Nevala (toim.) Liikunnan vuoksi näkökulmia liikuntakulttuurin muutokseen. Koivu ja Tähti oy, 60–69.

- Itkonen, H & Nevala, A. 1991. Eriytyvä urheiluseura – paluu monimuotoisuuteen. Teoksessa H. Itkonen & A. Nevala (toim.) Liikunnan vuoksi näkökulmia liikuntakulttuurin muutokseen. Koivu ja Tähti oy, 15-23.
- Itkonen, H. 1996. Kenttien kutsu, tutkimus liikuntakulttuurin muutoksesta. Helsinki: Gaudeamus.
- Itkonen, H. & Koski, P. 2000. Liikuntakulttuurin muutos Raisiossa ja Varkaudessa, vertaileva näkökulma. Teoksessa H. Itkonen, J. Heikkala, K. Imanen & P. Koski (toim.) Liikunnan kansalaistoiminta. Muutokset, merkitykset ja reunaehdot. Liikuntatieteellisen Seuran julkaisu nro 152, 57-72.
- Itkonen, H. & Nurmi, A-M. 2008. Ruumiillisuuden ja liikkumisen muodot ja tulkinnat – Tapauksina skeittaus ja hiphop. Liikunta & tiede 45 (4), 16–19.
- Itkonen, I. & Tolonen, T. 2010. Rullaluistimet, nuoriso ja kaupunki - bleidaus elämäntapa-urheiluna. Itä-Suomen yliopisto. Kasvatustieteen pro gradu –tutkielma.
- Jauhiainen, J. 2001. Luento, luentosarjassa ”Kaupunkitutkimus: näkökulmia kaupunkiin ja kaupunkitilaan” 25. syyskuuta 2001, Helsinki. Saatavilla [www-helsinki.fi/ml/maant/kaumaa/kaupunkitilajauhiainen.doc](http://www.helsinki.fi/ml/maant/kaumaa/kaupunkitilajauhiainen.doc) > (luettu 20.2.2009).
- Jokinen, K. 1989. Skeittaus, break ja muuttuva ruumiinkulttuuri. Teoksessa K. Suomi (toim.) Hölkkääjiä, sählääjiä, skeittaajia. Helsinki: Opiskelijoiden liikuntaliitto. Sarja A 1/1989, 100-144.
- Järjestyslaki 2003. Saatavilla [www-muodossa:](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030612)
<URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030612> > (luettu 7.2.2011).
- Kansallinen liikuntatutkimus 2005-2006a. Aikuisliikunta. Saatavilla [www-muodossa:](http://www.slu.fi/materiaalit/julkaisut_ja_oppaat/)
<URL: http://www.slu.fi/materiaalit/julkaisut_ja_oppaat/ > (luettu 23.2.2009).

Kansallinen liikuntatutkimus. 2005-2006b. Lapset ja nuoret. Saatavilla www-muodossa:
<URL: http://www.slu.fi/materiaalit/julkaisut_ja_oppaat/> (luettu 23.2.2009).

Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010a. Aikuisliikunta. Saatavilla www-muodossa:
<URL: http://slu-fi-bin.directo.fi/@Bin/6c45ce5fd9620dedc2c12a5e12d4d386/1296202011/application/pdf/3244706/Liikuntatutkimus_aikuiset_2009_2010.pdf >
(luettu 28.1.2011).

Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010b. Lapset ja nuoret. Saatavilla www-muodossa:
<URL: http://slu-fi-bin.directo.fi/@Bin/51803deb4259f4e7ccd90e63796222b0/1295800367/application/pdf/3244703/Liikuntatutkimus_nuoret_2009_2010.pdf >
(luettu 21.1.2011).

Kauste, J. 2002. Kaupunkitila monikulttuurisen yhteiskunnan strategiana: identiteetti, etnisyys ja kansalaisuus Pariisissa ja New Yorkissa. Teoksessa T. Syrjämaa & J. Tunturi (toim.) Eletty ja muistettu tila. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 277-307.

Lefebvre, H. 1991. The production of space. Oxford: Blackwell.

Lefebvre, H. 1996. Writings on cities. Oxford: Blackwell.

Lähteenmaa, J. 2000. Myöhäismoderni nuorisokulttuuri. Tulkintoja ryhmistä ja ryhmiin kuulumisen ulottuvuuksista. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto ja Nuorisotutkimusseura ry.

Malinen, T. 2008. Rullalautailualueiden suunnittelu ja rakentaminen. Opetusministeriö, liikuntapaikkajulkaisu 95. Helsinki.

- Metsämuuronen, J. 2005. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. 3.painos. Jyväskylä: Gummerus.
- Metsämuuronen, J. 2006. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Jyväskylä: Gummerus.
- Mäenpää, P. 2005. Narkissos kaupungissa. Tutkimus kuluttaja-kaupunkilaisesta julkisessa tilassa. Helsinki: Tammi.
- Mäkelä, M. 2007. Mustien meininkiä sinisissä suomiverkkareissa. Jyväskylän yliopisto. Liikuntapedagogiikan pro gradu –tutkielma.
- Määttänen, P. 2006. Tila, liike ja tulkinta – liikkuvan lihan filosofiaa. Teoksessa A. Haapala & O. Naukkarinen: Mobiiliestetiikka – Kirjoituksia liikkeen ja liikkumisen kulttuurista. Kansainvälisen soveltavan estetiikan instituutin raportteja numero 3. Helsinki. 86-102.
- Rasi, M. 2005. Mikä ihmeen parkour? Liikunnanopettaja 1, 10 -11.
- Rikoslaki 2000. Saatavilla www-muodossa:
<URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>> (luettu 20.2.2009.)
- Rinehart, R. 2003. Dropping into sight- commodification and co-optation of in-line skating. Teoksessa R. Rinehart & S. Sydnor (toim.) To the extreme: altenarnive sports, inside and out. New York: State university of New York press, 27-51.
- Saarikangas, K. 2002. Merkityksellinen tila: lähiöasuminen arkkitehtuurin, asukkaiden, menneen ja nykyisen kohtaamisena. Teoksessa T. Syrjämaa & J. Tunturi (toim.) Eletty ja muistettu tila. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 48-76.
- Sauter, U. 1997. Rullaluistelu. Jyväskylä: Gummerus.

- Seeley, A. 1996. Rollerskating. Teoksessa D-Levinson & K. Christensen (toim.) Encyclopedia of word sport: from ancient times to the present. Santa Barbara: ABC-CLIO.
- Silvennoinen, M. 2005. ”This ain’t no walk in the park!” Liikunnanopettaja 1, 8-9.
- Silvennoinen, M. 2006. Parkour – Seikkailuretki kaupunkitilaan. Teoksessa H. Roiko-Jokela & E. Sironen (toim.) Alussa oli vesi. Suomen urheiluhistoriallisen seuran vuosikirja 2006. Jyväskylä: Atena kustannus, 109 - 121.
- Sironen, E. 1995. Urheilun aika ja paikka. Jyväskylä: Likes.
- Suomen Parkour ry. 2008. Toimintasuunnitelma 2008. Saatavilla www-muodossa: <URL: http://www.parkour.fi/files/SPY_toimintasuunnitelma_2008.pdf> (luettu 21.1.2011).
- Suomen Parkour ry. 2009. Kysymyksiä ja vastauksia. Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://www.parkour.fi/drupal/?q=node/5> > (luettu 21.2.2009).
- Suomen Parkour ry. 2011a. Yhdistyksen toimintaperiaatteet. Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://www.parkour.fi/drupal/?q=node/165>> (luettu 22.1.2011).
- Suomen Parkour ry. 2011b. Yhdistyksen näkemyksiä parkourista. Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://www.parkour.fi/drupal/?q=node/167>> (luettu 22.1.2011).
- Tuittu, N. & Isomursu, A. 2005. Breikkaus on mun elämäntapa. Helsinki: Maahenki.
- Törrönen, J. 2004. Valvontaa ja vastuuta. Päihteet ja julkisen tilan moraalisaatety. Jukka Törrönen (toim.) Helsinki: Gaudeamus, 11-31.
- Uimonen, L. 2006. Kaupunki liikkumisen kertomuksena. Teoksessa A. Haapala & O. Naukkarinen: Mobiiliestetiikka – Kirjoituksia liikkeen ja liikkumisen kulttuurista.

Kansainvälisen soveltavan estetiikan instituutin raportteja numero 3. Helsinki: Erikoispaino, 122-137.

Varonen, P. 2004. Parkour – nuoret liikkeellä. Jyväskylän yliopisto. Liikuntakasvatuksen pro gradu -tutkielma.

Vuolle, P. 1992. Väestön luontoliikuntakäyttäytyminen. Teoksessa T. Lyytinen & P. Vuolle (toim.) Ihminen – luonto – liikunta. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 81. Jyväskylä, 11-27.

Wheaton, B. 2004. Introduction: mapping the lifestyle sport-scape. Teoksessa B. Wheaton (toim.) Understanding lifestyle sports: Consumption, identity and difference. Lontoo: Routledge, 1-28.

5. Yliopisto
6. Muu, mikä? _____

Elämäntilanne

1. Koululainen
2. Opiskelija
3. Työntekijä
4. Yrittäjä
5. Alempi toimihenkilö
6. Ylempi toimihenkilö
7. Työtön
8. Muu, mikä? _____

Isän ammatti:

1. Opiskelija
2. Työntekijä
3. Yrittäjä
4. Alempi toimihenkilö
5. Ylempi toimihenkilö
6. Työtön
7. Eläkkeellä
8. Muu, mikä? _____

Äidin ammatti:

1. Opiskelija
2. Työntekijä
3. Yrittäjä
4. Alempi toimihenkilö
5. Ylempi toimihenkilö
6. Työtön
7. Eläkkeellä
8. Muu, mikä? _____

Kuinka kauan olet harrastanut parkouria? _____ vuotta.

Oletko Suomen Parkour ry:n jäsen 1 Ei 2 Kyllä

Kuulutko johonkin parkour-tiimiin? 1 Ei 2 Kyllä

Kuinka usein vieraillet Suomen Parkour ry:n internetsivuilla (www.parkour.fi) ?

- 1 Päivittäin
- 2 Useamman kerran viikossa
- 3 Kerran viikossa
- 4 Kerran kuukaudessa
- 5 Harvemmin

Onko sinulla muita harrastuksia?

1 Ei 2 Kyllä, mitä? _____

Harrastatko nykyisin liikuntaa urheiluseurassa?

1 Ei 2 Kyllä, mitä lajeja? _____

Oletko harrastanut aiemmin liikuntaa urheiluseurassa?

1 Ei 2 Kyllä, mitä lajeja? _____

Kuinka usein osallistut ohjattuihin parkourharjoituksiin?

- 1 Päivittäin
- 2 Useamman kerran viikossa
- 3 1-2 kertaa viikossa

- 4 Muutaman kerran kuukaudessa
- 5 Harvemmin kuin kerran kuukaudessa

Kuinka usein parkouraat (Ilman ohjausta tai valmennusta)?

- 1 Päivittäin
 - 2 Useamman kerran viikossa
- 3 1-2 kertaa viikossa
- 4 Muutaman kerran kuukaudessa
- 5 Harvemmin kuin kerran kuukaudessa

Kuinka paljon aikaa käytät parkourharrastukseen viikossa?
_____ tuntia.

Kuinka paljon rahaa käytät parkourharrastukseen kuukaudessa?
_____ euroa.

PARKOUR JA KAUPUNKITILA

Seuraavassa esitetään joitakin parkouriin ja sen harrastajiin liittyviä väittämiä. Valitse jokaisen väittämän kohdalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa omaa mielipidettäsi asiasta.

- 1. Eri mieltä 2. Jokseenkin eri mieltä 3. Ei eri mieltä eikä samaa mieltä
- 4. Jokseenkin samaa mieltä 5. Samaa mieltä x. En osaa sanoa (EOS)

Parkourkulttuuri

1. Parkour on minulle enemmän
kuin harrastus	1	2	3	4	5	x
2. Parkour on minulle elämäntapa	1	2	3	4	5	x

3. Kaverini ovat myös parkouraajia	1	2	3	4	5	x
4. Parkouraan usein yksin	1	2	3	4	5	x
5. Katson usein parkourvideoita internetistä	1	2	3	4	5	x
6. Minulla on tietyt parkouraajan periaatteet joita noudatan	1	2	3	4	5	x
7. Haluan luoda ammattiuraa parkouraajana	1	2	3	4	5	x
8. Harrastan parkouria myös talvella	1	2	3	4	5	x
9. Meillä on esikuvia, joista otamme mallia	1	2	3	4	5	x
10. Porukassamme kunnioitetaan taitavia parkouraajia	1	2	3	4	5	x
11. Myös tytöt voivat harrastaa parkouria	1	2	3	4	5	x
12. Kuvaamme temppuja usein videolle	1	2	3	4	5	x
13. Parkour on urheilua	1	2	3	4	5	x
14. Parkouraaviin tyttöihin suhtaudutaan eritavalla kuin parkouraaviin poikiin	1	2	3	4	5	x
15. Parkour on vain poikien harrastus	1	2	3	4	5	x
16. Kuka tahansa voi ruveta parkouraajaksi	1	2	3	4	5	x
17. Haluamme näkyä katukuvassa	1	2	3	4	5	x
18. Emme välitä muiden arvosteluista	1	2	3	4	5	x

Harrastusympäristö:

19. Käytämme paljon parkouraajille rakennettuja telineitä ja ratoja	1	2	3	4	5	x
20. Meillä on tiettyjä vakiopaikkoja parkouraamiseen	1	2	3	4	5	x
21. Vaihdamme usein paikkaa jossa parkouraamme	1	2	3	4	5	x
22. Parkouraamme usein päivällä	1	2	3	4	5	x
23. Käytämme usein leikkipuistojen telineitä harjoituspaikkanamme	1	2	3	4	5	x
24. Parkouraamme usein illalla	1	2	3	4	5	x
25. Pystymme parkouraamaan kaikkialla missä haluamme	1	2	3	4	5	x
26. Kunnioitamme kaupunkiympäristöä	1	2	3	4	5	x
27. Näemme kaupunkiympäristön eritavalla kuin muut ihmiset	1	2	3	4	5	x
28. Harjoituspaikkamme sijaitsevat usein kaupunkien ja taajamien keskustoissa	1	2	3	4	5	x

Parkour ja muut kaupunkitilankäyttäjät:

29. Ihmisillä on ennakkoluuloja parkouria kohtaan	1	2	3	4	5	x
30. Ohikulkijat ihmettelevät toimintaamme	1	2	3	4	5	x

31. Lapset ja nuoret suhtautuvat parkourraajiin myönteisesti	1	2	3	4	5	x
32. Aikuiset suhtautuvat parkourraajiin myönteisesti	1	2	3	4	5	x
33. Vanhukset suhtautuvat parkourraajiin myönteisesti	1	2	3	4	5	x
34. Ihmiset tietävät lajin nimeltä parkour	1	2	3	4	5	x
35. Joudun usein kertomaan ulkopuolisille mitä parkour on	1	2	3	4	5	x
36. Moni ulkopuolinen luulee parkourin olevan kiellettyä toimintaa	1	2	3	4	5	x
37. Koen ulkopuolisten suhtautumisen vaikeuttavan parkouraamistani	1	2	3	4	5	x
38. Parkourraajat saavat vähemmän valituksia kuin skeittaajat	1	2	3	4	5	x
39. Poliisi kieltää usein parkouraamisen	1	2	3	4	5	x
40. Vartijat ajavat parkourraajat usein pois julkisilta paikoilta	1	2	3	4	5	x
41. Mikäli minua kielletään parkouraamasta jossain paikassa, suhtaudun asiaan rauhallisesti	1	2	3	4	5	x
42. Mikäli minua kielletään parkouraamasta jossain paikassa, etsin uuden harjoituspaikan	1	2	3	4	5	x
43. Emme halua häiritä ketään parkouraamisella	1	2	3	4	5	x

44. Otamme huomioon muut kaupunkitilan käyttäjät	1	2	3	4	5	x
45. Harjoituspaikkamme pysyvät jäljiltämme ehjänä	1	2	3	4	5	x
46. Emme halua rikkoa harjoituspaikkojamme	1	2	3	4	5	x
47. Tiedän, missä parkour on lain mukaan kiellettyä	1	2	3	4	5	x

Vapaa sana:

Millainen on suhteesi kaupunkiympäristöön?

Millaisia ongelmia parkouraja kohtaa liikkuessaan kaupunkitilassa?

Muita kommentteja parkourkulttuurista?

Kiitoksia vaivannäöstäsi